

Kvinnors erfarenheter som nyanlända under den första tiden i Sverige, med fokus på förutsättningar för hälsa och lärande

Women's experiences as newcomers in Sweden, with a focus on conditions for health and learning

Författare: Nancy Kurdian
Nourah Ali

Handledare: Margaretha Herrman

Pedagogik – Examensarbete 15 hp
Kandidatnivå
VT 2016

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår *kära handledare Margaretha Herrman* som har bidragit med oändlig hjälp i alla situationer. Hon är professionell och har alltid varit tillgänglig, uppmuntrande och gett oss konstruktiv kritik samt inspirerat oss till att skriva en bra uppsats. Hon har även varit ett stöd i att kunna hitta relevanta artiklar och bra material samt haft mycket tålamod för oss. Samarbetet har också varit väldigt bra och betydelsefullt under uppsatsskrivande, då vi även har uppmuntrat varandra ständigt under alla perioder. Vi vill även tacka respondenterna och våra familjer samt andra anhöriga som har haft mycket tålamod för oss under vår stressiga period. Vår avsikt är att detta kan bli ett material som kan bidra med nyanlända kvinnors erfarenheter under asylprocessen.

Bästa hälsningar

Nancy Kurdian
Nourah Ali

Abstrakt

Titel:	Kvinnors erfarenheter som nyanlända under den första tiden i Sverige, med fokus på förutsättningar för hälsa och lärande
Författare:	Nancy Kurdian & Nourah Ali
Nivå/arbetsnivå:	Kandidat/ Examensarbete 15 hp
Ämne:	Pedagogik – Högskolan Väst 2016
Handledare:	Margaretha Herrman

Flyktingströmmen är ett ämne som har berört oss sedan hösten 2015 och därför har vi inspirerats av ämnet integration. Vi anser att hälsa och lärande kan förknippas med villkor och förutsättningar och vi har valt att fokusera på asylsökande kvinnor som utgångspunkt för vår studie. Syftet med studien är att undersöka en grupp kvinnors erfarenheter av vara nyanlända i Sverige med betoning på hälsa och lärande. Migrationsverket (2015a) bekräftar att det är fler män än kvinnor som migrerar till Sverige. Kvinnor är inte alltid i fokus för forskning och därför ser vi att det blir viktigt att få kunskap och medvetenhet om kvinnors situation.

Vår studie är utformad utifrån kvalitativ metod och har inspirerats av en hermeneutiks ansats, intervjuer utgör därför underlag till denna studie. Vi har genomfört 15 intervjuer och utarbetat en semistrukturerad intervjuguide. Respondenterna är kvinnor från 19 år och uppåt. De valda teoretiska utgångspunkterna är teorier om lärande av John Dewey (1999) och Paulo Freire (1996).

Resultatet visar att villkor och förutsättningar har en viktig betydelse under den första tiden i Sverige. Exempel på sådana villkor och förutsättningar är boendet som miljö, det sociala livet, väntetiden, integrationen och den upplevda hälsan. Kultur och framtid är också aspekter som har en viktig dimension i att förstå det nya landet.

Nyckelord: Integration, kvinnor, asylboende, Mellanöstern, hälsa och lärande

Abstract

Title: Women's experiences as newcomers in Sweden, with a focus on conditions for health and learning
Authors: Nancy Kurdian & Nourah Ali
Level: The final assignment for Bachelor Degree in pedagogy
Subject: Pedagogy – University West 2016
Supervisor: Margaretha Herrman

The flow of refugees is a topic that has touched us since the autumn of 2015, and therefore we have been inspired by the topic of integration. We believe that health and learning can be associated with terms and conditions and we have chosen to focus on women asylum seekers as a starting point for our study. The purpose of the study is to investigate a group of women's experiences of being newly arrived in Sweden with an emphasis on health and learning. The Swedish Migration Board (2015a) confirms that there are more men than women who migrate to Sweden. Women are not always in the focus of research and we therefore see that it is important to obtain knowledge and awareness of the situation of women.

Our study was inspired by a hermeneutics approach and a qualitative approach, interviews therefore constitute the basis for this study. We conducted 15 interviews and developed a semi-structured interview guide. The respondents are women from 19 years upwards. The selected theoretical starting points are theories of learning by John Dewey (1999) and Paulo Freire (1996).

The result shows that there are terms and conditions are of important meaning for the first time in Sweden. Examples of them are the accommodation as the environment, social life, waiting time, integration and perceived health. Culture and the future are also aspects that have an important dimension in the new country.

Keywords: Integration, women, refugee camps, Middle East, health and learning

Innehållsförteckning

Inledning	1
Migration och integration	1
Nyanlända	1
Kultur	2
Bakgrund	3
Migrationsverket	4
Folkhälsa	5
Syfte	5
Frågeställningar	6
Teoretiska utgångspunkter	6
Lärande	6
Individens sätt att tänka och förstå	7
Samhället	7
Delaktighet och inflytande	8
Hälsa	8
KASAM – känsla av sammanhang	9
Kvinnor som nyanlända	10
Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter	10
Tidigare forskning	10
Inledning av tidigare forskning	10
Tidigare forskning	11
Metod	13
Kvalitativ metod	13
Intervju som metod	14
Intervjufrågor	14
Urval	15
Intervjusituationen	16
Etik	18
Forskningsetik	19
Analysmetod	20
Metoddiskussion	21
Resultat	21
Resan hit och första mötet med Sverige	22
Orsak till val av Sverige och resan hit	22
Att vara nyanländ	23
Boendet som miljö	24
Det sociala livet på boende	25
Integration	27
Väntetiden	27
Den upplevda hälsan	28

Olika förhållningssätt	29
Förväntningar på det svenska samhället	31
Lärande	32
Aktiviteter	32
Att lära känna samhälle och kultur	34
Framtid	35
Resultatanalys	37
Slutdiskussion	39
Nancys slutdiskussion	42
Nourahs slutdiskussion	43
Referenslista	44
Bilaga - intervjuguide	47
Bakgrundsfrågor	47
Hälsofrågor	47
Kommunikation	48
Samhällsfrågor	48
Kulturella frågor	48
Framtidsfrågor	48
Övriga frågor	49

Inledning

Migration och integration

Vårt intresse för frågor som rör migration har styrt oss och de val vi har gjort i uppsatsskrivandet. Vi har ett stort intresse för humanitära frågor och utsatta gruppers situation i samhället. Människor på flykt är ett ämne som är aktuellt idag och flyktingströmmen till Europa, och att även ge asylsökande möjligheter till nya livsvillkor är något som Sverige arbetar mycket med. Flyktingsituationen har berört oss och fått oss att fundera över vilka konsekvenser migrationen får för dem som flyr från sitt hemland. Vi har en hälsovetarbakgrund, och vi ser en väl fungerande integration som en viktig förutsättning för en god folkhälsa. Oavsett vilken grupp man arbetar med i samhället är hälsa på lika villkor en väsentlig utgångspunkt.

I vår utbildning har integration varit ett intressant ämne, och vi har närmat oss detta utifrån ett folkhälsoperspektiv. Vi relaterar de asylsökandes villkor till olika ingångar som hälsa, lärande, språk, kultur och etik. Dessa faktorer ser vi som väsentliga för en god integration. Att få möjligheter att lära nytt, förstå kultur och tillägna sig ett språk skapar en helhet för individen.

Att asyltiden bidrar till att skapa ett sammanhang där individen kan tillägna sig kunskap kan vara en väldigt viktig faktor för utveckling. De asylsökandes erfarenheter är något som samhället bör ta del av eftersom att den nyanlända gruppen är stor, men också att bland dessa nyanlända finns personer med många erfarenheter och kunskaper. Ett samhälle där individer mår bra och har god hälsa har givetvis en ekonomisk dimension för samhället. Att arbeta för en god integration kan förstås som ett viktigt moment inom folkhälsoarbete, där det handlar om att främja hälsa för ett hållbart samhälle. Genom att förebygga ohälsa och främja hälsa kan det svenska samhället och dess invånare gynnas.

Ett perspektiv som relateras till samhället är migration och integration. Att en stor grupp människor flyr till Sverige påverkar de svenska invånarna, men även de nyanlända, då sättet som de nyanlända tas emot på påverkar deras första tid i Sverige och deras framtid. Utifrån ett folkhälsoperspektiv är det viktigt att prioritera nyanlända grupper eftersom de har betydelse för samhällets utveckling. Av den anledningen väljer vi att beskriva integration och mottagandet av nyanlända som ett ömsesidigt ansvar utifrån de båda parterna.

Asylprocessen väcker olika typer av känslor beroende på varje individs situation. I vår uppsats vill vi belysa kvinnors erfarenheter som nyanlända. Migrationen för med sig olika typer av religioner och tankesätt, men även olika sätt att leva, vilket påverkar alla grupper. Vi har dock valt att lägga fokus på hur kvinnor upplever sin situation.

Nyanlända

Det finns olika typer av flyktingar: en *politisk* flykting är en person som har flytt från sitt hemland på grund av överhängande risk för förföljelse av politiska skäl. Enligt flyktingkonventionen är en *religiös* flykting, en person som har en befogad fruktan för förföljelse på grund av religion, och som inte vill eller kan stå under sitt hemlands beskydd. *Krigsflyktingar* är individer som tvingats lämna sitt hemland på grund av krig (Red Cross, u.å). En god förståelse om olika individers och gruppers livsvillkor kan bidra till riktade insatser och på så sätt påverka folkhälsan positivt och generera samhällsnytta. Vi har i vår studie valt att betona kvinnors villkor och kvinnors situation. Under höstens flyktingström utgjorde kvinnorna en minoritet av de nyanlända. Migrationsverket (2015a) beskriver i ett dokument att det under januari 2016 var 4171 asylsökande sammanlagt, där det var 2545 män och 1626 kvinnor. Av den anledningen beskrivs kvinnor som en minoritet som asylsökande och därför antar vi att det är fler män på de flesta asylboenden.

Vissa av de kvinnor som har tagit sig till Sverige har sin familj med sig, andra kommer ensamma eller med sina barn. Det är olika grupper av kvinnor med olika bakgrunder och åldrar, men den gemensamma orsaken är att de har flytt från sitt land för att kunna leva i trygghet i Sverige. Vi ser det som viktigt att belysa nyanländas erfarenheter av sin första tid i Sverige. Hur de mår och hur deras förutsättningar ser ut bidrar till möjligheten för en bra framtid. Vi väljer att fokusera på nyanlända kvinnor och deras första tid i Sverige. Det finns ett antal frågor som är intressanta och relevanta, exempelvis hur de nyanlända kvinnorna upplever sin situation och hälsa, men även deras villkor, förutsättningar, lärande och upplevelser av den svenska kulturen.

Utifrån ett etiskt perspektiv blir långsiktighet ett viktigt fundament, i det är integration en viktig aspekt. Vi menar att jämlikhet och etik är relevanta utgångspunkter oavsett vilka grupper man ska arbeta med i samhället. Ur ett etiskt perspektiv har asylsökande och flyktingar rätt till att få stöd och goda möjligheter som nyanlända. Beroende på tidigare erfarenheter finns skillnader mellan hur nyanlända mår psykiskt och fysiskt. De nyanlända kan även påverkas av de svårigheter de upplevt i hemlandet och på vägen hit. Dessa olika dimensioner kan relateras till hälsa och välbefinnande och därmed förutsättningar för möjligheten till integration.

Språk är också ett viktigt perspektiv som kan relateras till samhällets villkor och förutsättningar för de nyanlända. Olika verksamheter kan ha en pedagogisk inriktning och stötta samhället med denna uppgift, vilket resulterar i att de nyanlända kan etableras effektivare.

Kultur

Det är viktigt att skapa förståelse för den grupp man har valt att studera, det väsentliga blir att ha insikt i hur deras kultur fungerar. Genom att förstå kulturen kan man få en större förståelse för normer och värderingar i den grupp man studerar. Det kan handla om livsstilen men även sociala beteenden. Den arabiska kulturen beskrivs som en kultur där kontroll är en viktig komponent, och det arabiska folket sägs värdera att livet är styrt av tron. Sådana aspekter är väsentliga drag inom den arabiska kulturen (Nydell, 2012, s. 1). Givetvis ska inte alla individer inom den arabiska kulturen beskrivas utifrån kontrollbehov och tro. Det finns självklart

individer med olika förståelser när det gäller både religion och kontroll. Kultur är ett viktigt fenomen i vår studie och därför har vi valt att lyfta de nyanländas perspektiv av hur de resonerar om kultur. Erfarenheterna från det liv de levit är en viktig dimension för deras värderingar och förhållningsätt till hur ett samhälle ska vara utformat.

Bakgrund

Vi har valt att kontakta nyanlända kvinnor som finns på ett asylboende i nära anslutning till den högskola där vi genomför vår utbildning. Platsen för denna asylmottagning är ett före detta sjukhusområde där man sedan ett par år tillbaka använder de äldre sjukhusbyggnaderna som en flyktingförläggning. Migrationsverket har också en enhet som ligger i området. Enligt Migrationsverket bor cirka 1200 asylsökande på asylboendet (Migrationsverket, 2015b). Här finns personer som väntar på att deras asylansökan ska behandlas. Enligt Vänersborgs kommun (u.åa) är asylboendet en av Sveriges bästa flyktingmottagningar, här finns volontärer och organisationer som stöttar de boende.

Asylboendet består av flera olika byggnader. På området finns ett privatgym men också en förskola som de boende själva driver. På området finns dessutom en kommunal skola som öppnades år 2013 och är en skola för barn och ungdomar som bor på området (Vänersborgs kommun, u.åb). I Röda Korsets och i olika studieförbunds och frivilligorganisationers regi drivs bland annat språkcaféer. Det har även bildats en Support Group, en stödgrupp för de asylsökande, som tillsammans med svenskar arbetar för att skapa möjligheter för att asylsökande ska integreras. I vår studie kommer Support Group att i fortsättningen kallas för supportgruppen. Enligt Migrationsverket (2015b) samordnar denna grupp ett stort antal aktiviteter.

Vi har besökt asylboendet vid ett flertal tillfällen. De personer vi mött har oftast varit män både utomhus och i de asylsökandes gemensamma lokaler. Vi uppfattar att kvinnor är en minoritet på detta asylboende. Migrationsverket (2015a) beskriver att antalet nyanlända till Sverige år 2016 januari visar att männen är i majoritet. Därför är det rimligt att anta att det är färre kvinnor än män även på detta asylboende. Vi har funnit det intressant att undersöka kvinnors möjligheter, deras villkor och hälsa samt deras villkor i en ny miljö för dem. Vi ser det som viktigt att skapa medvetenhet om deras hälsa och situation. Av det skälet tog vi kontakt med nyanlända kvinnor som ingår i den kvinnogrupp som bildats inom ramen för supportgruppens organisering. Det var en förutsättning för att kunna fånga in och få kontakt med den grupp vi har valt att studera.

För att kunna förstå omständigheterna och hur det är att bo på en asylanläggning har vi besökt flyktingförläggningen i olika sammanhang. Vi har även närvarat då Röda korset har bedrivit språkcafé och vi har varit med på en rundtur där några av de boende har visat oss olika delar av anläggningen. En aspekt som vi prioriterat inför vår studie är att göra oss bekanta med området. Detta har varit viktigt för att kunna skapa förutsättningar för en bra relation till de boende och för att få en större förståelse för flyktingarnas situation.

När vi besökte anläggningen nämnde de asylsökande att det finns flera olika aktiviteter för olika åldrar. Exempel på olika aktiviteter är olika språkcirklar, dans för barn och grundläggande datorkurs. På supportgruppens Facebooksida (<https://www.facebook.com/SupportRestadGard/>) kan vi också läsa att Rädda Barnen samverkar med supportgruppen och har aktiviteter för barnen. Även Röda Korset och ABF har lokaler på området.

Migrationsverket

Migrationsverket (2015c) är en statlig myndighet med uppdrag att behandla ansökningar från individer som inte är bosatta i Sverige. Ansökningarna kan ha olika skäl, exempelvis att söka skydd, komma på besök eller söka uppehållstillstånd (Migrationsverket, 2015c). På grund av den stora flyktingströmmen under hösten 2015 har Migrationsverket fått använda sig av många olika slags lokaler för nyanlända, asylboendet är en av dessa.

Migrationsverket är en politiskt styrd organisation eftersom att de påverkas av de beslut som fattas inom migrationspolitiken (Migrationsverket, 2015c). Migrationsverket (u.å) betonar respekten för mänskliga rättigheter. Myndigheten ska använda sig utav ett tolerant förhållningssätt gentemot flyktingar för en funktionell prövning (Migrationsverket, u.å). Myndighetens uppgift är att stötta asylsökande med boende och pengar till basala behov under väntetiden för uppehållstillstånd (Migrationsverket, 2015d).

Bostadssituationen på det asylboende vi genomfört vår studie på är utformat att flera asylsökande individer delar rum men har gemensamma kök och toaletter. Det finns även vissa lägenheter för familjer men de flesta bor i rum, i vissa rum bor två personer, i andra rum kan det bo fyra personer. I varje korridor kan det finnas flera rum och ett mindre kök där man kan laga sin egen mat. Det är viktigt att lyfta att asylboenden kan vara utformade på olika sätt. I samma kommun som detta asylboende är beläget finns ytterligare två förläggningar, den ena ett vandrarhem och den andra en camping.

På ett av kommunens boende får de asylsökande bidrag för att försörja sig själva och de sköter matlagningen på egen hand. På de övriga två serveras mat eftersom att de asylsökande saknar kök och matlagningmöjligheter. Detta framhäver omständigheterna och villkoren de asylsökande har under sin väntetid. Efter att de har fått sitt uppehållstillstånd blir de kommunplacerade. Migrationsverket (2015e) beskriver att handläggningstiden för att få ett permanent uppehållstillstånd kan ta upp till 15 månader. Detta är ett exempel på hur lång tid det kan ta, men det beror på ärendets karaktär och av den anledningen är detta inte ett löfte (Migrationsverket, 2015e).

Väntetiden kan resultera i att de asylsökande hamnar i en situation som de inte känner sig bekväma vid. Beroende på situationen och omständigheterna kan det vara att man får bo med andra asylsökande som man inte känner eller delar språk, erfarenheter och kultur med,

samtidigt som man befinner sig i ett vänteläge och kanske har svåra upplevelser från krig och flykt. Den asylsökande har kanske släktingar kvar i hemlandet och försöker orientera sig i det nya landet och till en ny livssituation. Under väntetiden finns vissa begränsningar, exempelvis vad gäller för att kunna gå i skolan eller att söka arbete. Vid 18 års ålder räknas man som vuxen och den vuxne erbjuds inte skolgång på samma sätt som de som ännu inte har fyllt 18 år.

De villkor och förutsättningar som samhället kan erbjuda de nyanlända har betydelse för nuläget och framtiden samt möjligheten till en bra integration. Av den anledningen ser vi integration som en ömsesidig relation mellan de nyanlända och invånarna i Sverige. Utifrån ett etiskt perspektiv kan jämlikhet bli ett viktigt fundament för en god integration. Naidoo och Wills (2009, s. 85) bekräftar att jämlikhet är ett viktigt begrepp som relateras till etiska principer. Genom att betona de nyanländas villkor och förutsättningar blir det ett sätt att framhäva ett etiskt förhållningssätt till gruppen, då alla grupper i samhället bör prioriteras oavsett bakgrund. Vi ser integration som ett ömsesidigt ansvar mellan nyanlända och det svenska samhället.

Folkhälsa

I Folkhälsoarbetet fokuserar man på att förbättra olika gruppers hälsa i samhället. Det handlar om olika insatser som kan vara främjande och förebyggande. Det finns olika sätt att förbättra hälsan (Brülde, 2011, s. 13). Brülde (2011, s. 19) menar att etik inom folkhälsoarbete ska förhålla sig till ett moraliskt tillvägagångssätt. Det kan exempelvis handla om överväganden och vad som bör göras samt vilka mål som bör prioriteras. Ett exempel på detta är att man inom folkhälsoarbete strävar efter hälsa på lika villkor för alla grupper i samhället (Brülde, 2011, s. 19, 21).

Flyktingars situation kan relateras till mänskliga rättigheter och etiska principer. Det ömsesidiga ansvaret kan ur ett etiskt perspektiv ses som integration för båda parterna, eftersom att vi ser detta som ett utbyte för båda. Flyktingströmmen skapar ett sammanhang där kvinnorna som migrerar till Sverige kommer från en kultur där kvinnan inte har samma förutsättningar och rättigheter som mannen. Graden av olikheter när det gäller rättigheter kan variera mellan grupper och gäller inte alla kvinnor, utan beror på deras bakgrund och kultur.

Etiska dilemman är också en väsentlig aspekt i samhället. Det fokuserar på det praktiska och vad som är etiskt och moraliskt korrekt att göra i en situation. Beslut är något som kan kopplas till etik och moraliska konsekvenser (Brülde, 2011, s. 36). Brülde (2011, s. 78) beskriver behovsprincipen som ett verktyg i det etiska förhållningssättet. Principen fokuserar på den grupp i samhället som behöver mest stöd. Betoningen i denna princip riktar sig till att resurserna går till den grupp som är i störst behov av det. Detta kan vara ett tillvägagångssätt inom den offentliga sektorn (Brülde, 2011, s. 78).

Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka en grupp kvinnors erfarenheter av att vara nyanlända i Sverige med betoning på hälsa och lärande.

Frågeställningar

Ett antal frågor kommer att vara utgångspunkter i vår studie, för att få en större förståelse för kvinnornas situation.

1. Hur upplever nyanlända kvinnor sin situation?
2. Vilka villkor och förutsättningar uppfattar kvinnorna att de har för en god integration?
3. Vilka tankar och känslor uppstår som nyanländ?
4. Hur upplever de sin hälsa?
5. Hur uppfattar de nyanlända kvinnorna mötet med det svenska samhället? (Kultur, språk, villkor och förutsättningar).
6. Vad lär man som nyanländ i Sverige?
7. Hur ser nyanlända kvinnor sin framtid i Sverige?

Teoretiska utgångspunkter

Det som är relevant för den grupp nyanlända kvinnor som vi har valt att studera är villkor och förutsättningar som kan relateras till hälsa och lärande. Fokus för vår undersökning är villkor och förutsättningar, samt betydelsen av det för en god integration. Det handlar om att se människan i ett sammanhang och hur olika faktorer kan vara relaterade och påverka varandra. Vi sätter fokus på kvinnornas första tid i Sverige.

Lärande

Lärande kan ses som en förutsättning för utveckling då vi definierar lärande som ett begrepp som betonar vikten av att främja och utveckla. Vi väljer därför att lyfta fram två pedagoger som kan vara relevanta i vår studie. Englund (1999, s. 11) beskriver pedagogen John Deweys arbeten som framhäver lärande som ett viktigt fenomen i ett samhälle. Enligt Dewey (1999, s. 36-37) bär alla individer med sig olika och unika erfarenheter, mänsklighetens erfarenheter är något som alltid går vidare. Kunskaper, mål och vanor är betydelsefulla metaforer för individers utveckling (Dewey, 1999, s. 36-37). Den andra pedagogen, Freire (1996, s. 11) beskriver lärande som en metafor för ett kritiskt förhållningssätt och ett ökat inflytande i samhället. Utrymmet för utveckling en väsentlig faktor. Det sociala livet är i behov av människans tidigare erfarenheter och färdigheter (Dewey, 1999, s. 36-37). Prioritering av välbefinnande relateras till ett socialt liv, det är fundamentalt för utveckling.

Lärande kan relateras till individens kontroll över sin hälsa men även kontroll i relation till sin omgivning. En annan viktig komponent som kan relateras till lärande och utveckling är individens förmåga att kunna anpassa sig, vilket kan ses som en egenskap för kontroll (Dewey,

1999, s. 83-84). Eftersom att de nyanlända kvinnorna befinner sig i en situation där deras vardag kan upplevas som begränsad blir kontroll en viktig aspekt. Det framhäver dimensioner av hälsa och lärande eftersom att det handlar om att kunna påverka sin situation och sitt liv. Ett exempel kan vara att kunna fatta beslut på de sättet man själv vill istället för att vara styrd av exempelvis Migrationsverkets villkor. Det kan handla om att skolgång inte erbjuds för vuxna eller att man inte kan börja arbeta innan beslut om uppehållstillstånd fattats.

Individens sätt att tänka och förstå

Vanor påverkas även av människans bakgrund och livsstil, vilket betonar människans sätt att tänka kring utmaningar (Dewey, 1999, s. 91). Hur vi tänker och vad vi sätter fokus på kan resultera i energiförlust men även motivationskraft. Ett konkret exempel av tankar är hur man ser på framtiden, om man ser framtiden med tillförsikt eller som ett problem. Detta betonar även vikten av att veta vad meningen med något kan vara, eftersom att det är ett viktigt perspektiv för hur tankarna är utformade (Dewey, 1999, s. 93). KASAM är därför något som är väsentligt i vår studie, eftersom att det relateras till hur individen hanterar sin situation med tankar och känslor. En viktig dimension kan vara att nyanlända kan ha fastnat i de gamla tankebanorna och samhällssystemet. Det kan röra aspekter som kultur, tankesätt och livsstil. Av den anledningen är det viktigt att få utrymme och kunna reflektera över både det värdesystem man bär med sig, samt att få en större förståelse för möjligheterna i Sverige och vilka värden som det svenska samhället innefattar.

Dewey (1999, s. 107) påpekar att individers uppfattning av något är en aspekt som är viktig att betona eftersom detta eftersom att det relateras till ökad förståelse eller utveckling av något slag. Det kan handla om att grupper inte har något gemensamt, men att olika situationer som de kan befina sig i är något som blir likvärdigt (Dewey, 1999, s. 121-122).

Samhället

Samhället innehåller olika grupper av individer som har olika bakgrunder, därför blir språk, religion, moral, regler och tradition viktiga faktorer (Dewey, 1999, s. 121-122). De nyanlända kan ha med sig erfarenheter ifrån hemlandet som kan upplevas som traumatiska. Detta beror på den situation som hemlandet kan ha haft eller har, av den anledningen är legitimitet och tillhörighet för samhället väsentligt, oavsett vilken bakgrund man har. Eftersom att de nyanlända bär med sig traumatiska erfarenheter kan det vara främjande med känslor som får en nyanländ att känna sig bättre. Det kan handla om att beskriva om hur samhället fungerar eller ge utrymme för dem att uttrycka sig, vilket skulle kunna resultera i känslor som trygghet och tillhörighet. Hemlandets samhällssystem kan innebära bristande tillit för det svenska samhället och välfärden. Av den anledningen är det viktigt att skapa tillit och trygghet trots att de inte har fått uppehållstillstånd.

Det sociala livet kan kopplas till begreppet demokrati. Demokrati betonar inte endast människors frihet i olika sammanhang utan även att kunna förändra sociala förhållanden till lämpligare anpassningar. Demokratin är ett sätt att styra samhället, det ska vara något som

betraktas som en gemensam känsla och upplevelse. Den framhäver även vikten av att inte kategorisera människor för deras ras, klass eller etniska aspekter (Dewey, 1999, s. 126-127). Demokrati handlar om inflytande i samhället om ett fullgott liv, språk, samhällsnytta, social kompetens, personlighetsutveckling och kunskap. Social kompetens och kultur är betydelsefullt i många sammanhang som individer befinner sig i. Kulturen är också en faktor som relateras till människans värderingar (Dewey, 1999, s. 153-154,160, 163).

Demokratin lyfter principer som kan relateras till de nyanländas psykiska hälsa, vilket betonar traumatiska händelser och erfarenheter. Att leva i ett samhälle som är fritt från oro kan vara en väsentlig aspekt för deras hälsa, men även för lärande och utveckling.

Delaktighet och inflytande

Freire (1996, s. 11-12) betonar att läs- och skrivkunnighet stimulerar individens självkänsla. Detta kan leda till att människor börjar att se kritiskt på sociala sammanhang. Essensen i detta är individens delaktighet och inflytande över att kunna påverka samhället. Utbildning och ökad medvetenhet är en väsentlig kraft där människor går från förhållanden av ignorans och en ”kultur av tystnad” som Freire väljer att kalla det (Freire, 1996, s. 11-12). Vi anser att nyanlända kvinnor bör ges möjlighet att tillägna sig ett kritiskt förhållningssätt. För att tillgodogöra sig ett lärande är det viktigt att individen själv reflekterar och analyserar sin situation. Språket en viktig förutsättning för att kunna etablera sig, skaffa utbildning och kunskap. För nyanlända kvinnor kan språk vara en viktig komponent. Ekblad, Asplund och Häggelöf (2013) betonar att språk är ett fundament för lärande i det svenska samhället. Det handlar om att kunna integrera sig som nyanländ och att skapa en förståelse för det nya samhället. Det handlar om att kunna integrera sig som nyanländ och att skapa en förståelse för det nya samhället som man befinner sig i.

Freire (1996, s. 17) lyfter vikten av ett kritiskt förhållningssätt där individens medvetenhet är det centrala. Utfallet av det resulterar i frihet för mänskligheten, vilket betonar även människors utrymme. Att inte behöva känna känslan av att inte känna rädsla för att kunna uttrycka sig i samhället är en viktig dimension. Det kritiska förhållningssättet stimulerar möjligheten att kunna uttrycka hur man ser på samhället och sociala förhållanden (Freire, 1996, s. 17-19).

Oavsett erfarenheter och känslor som de asylsökande kan bära med sig från hemlandet kan synen på framtiden bli en väsentlig utgångspunkt för hur väl de väljer att integreras. Detta kan kopplas starkt med deras hälsa och lärande, eftersom att synen på framtiden kan vara en viktig utgångspunkt för deras utveckling som nyanlända kvinnor. Detta kan vara extra viktigt för den grupp kvinnor som vi har valt att fokusera på, eftersom att kvinnans roll i hemlandet kan förknippas med en förtyckt position. Det kan handla om en kulturell ingång på hur kvinnan bör vara och bete sig. Denna synpunkt gäller inte alla asylsökanden och de kvinnor som vi har valt att studera, men det är viktigt att betona att de kan uppleva sin situation på olika sätt.

Hälsa

För att belysa dimensionen av hälsa tar vi utgångspunkt i WHO's definition. World Health Organization (2003) beskriver att hälsa handlar om att ha goda fysiska, psykiska men även sociala förutsättningar. Av den anledningen blir KASAM en teoretisk ingång på de nyanländas hälsa. En god hälsa är en viktig aspekt som skapar goda förutsättningar för ett lärande och därför blir det ett relevant fenomen i vår studie. Erfarenheter, handlingsutrymme och förutsättningar men även kunskap är fundament för lärande. Det handlar om människans helhet och betonar inte bara sjukdomar.

KASAM – känsla av sammanhang

För att kunna stödja de nyanländas lärande är en betydelsefull förutsättning en god hälsa. Hälsan och lärandet kan dock begränsas av negativa erfarenheter och känslor beroende av händelser, både i hemlandet och under asylprocessen. Förutsättningar i det nya landet kan också påverkas av familjesituationen eftersom att familjer kan vara splittrade på olika asylanläggningar eller vara kvar i hemlandet.

Resurser och motivation som de nyanlända kan uppleva under sin asylprocess är uppskattning av att befinna sig i en tryggare miljö än i hemlandet. Detta kan vara en faktor som stärker deras KASAM. Dock kan oron handla om beslutet av uppehållstillstånd eller deras barns framtid. Troligtvis kan deras sätt att hantera sin situation basera sig på ett förhållningssätt där de väljer att ta en dag i taget för att kunna leva i den situation som de är tvungna att leva i. Detta i väntan på uppehållstillståndet, då framtiden kan basera sig på beslutet av Migrationsverket där KASAM kan vara en väsentlig faktor för deras upplevda hälsa. Antonovsky (2005, s. 43) beskriver känsla av sammanhang som en viktig dimension för hälsa. Detta sammanfattas som KASAM som är ett kognitivt begrepp, dvs. det handlar om hur individen upplever något. Begreppet framhäver tre viktiga dimensioner av KASAM, vilket är begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet (Antonovsky, 2005, s. 44-46).

Begriplighet betonar de inre och yttre dimensionerna av en upplevelse. Detta stimulerar förståelsen och att kunna begripa det som upplevs eller förväntas, exempelvis utmaningar. Exempelvis kan detta vara att kunna bedöma verkligheten snarare än att involvera personliga känslor av det. Det andra viktiga begreppet är hanterbarhet och poängterar resurser för att kunna klara av det som förväntas. En viktig förutsättning kan vara egen kontroll då den minskar utrymmet för en dålig självkänsla (Antonovsky, 2005, s. 44).

Det tredje begreppet markerar betydelsen av meningsfullhet, vilket betonar det ömsesidiga förhållandet mellan det kognitiva och känslomässiga. Meningsfullhet är en förutsättning som skapar en känsla av delaktighet, vilket kan relateras till motivation. Detta eftersom att det som har en betydelse blir begripligt, utifrån ett kognitivt perspektiv. Tanken bakom detta begrepp är att ge utrymme för känslor och den emotionella sidan av människan, eftersom att det är väsentligt för hälsan (Antonovsky, 2005, s. 45-46). Dessa begrepp framhäver viktiga dimensioner av hälsan vilket kan relateras till de asylsökandens lärande. Av den anledningen blir KASAM en viktig utgångspunkt då det markerar viktiga förutsättningar för hälsa och lärande.

Lärande är ett fenomen som förutsätter en känsla av meningsfullhet, det sätter individen i sammanhang där utveckling kan främjas. Meningsfullhet kan även främja de nyanländas hälsa och därför ser vi lärande och hälsa som ett ömsesidigt förhållande. Kvinnors erfarenheter och känslor som nyanlända blir betydelsefulla, då erfarenheterna från hemlandet kan vara ett hinder för hälsa och lärande. Detta eftersom att det kan finnas olikheter bland kvinnor och män och för att de är en grupp som kan vara begränsande av kulturella inslag.

Kvinnor som nyanlända

Människan måste ses utifrån ett helhetsperspektiv, detta för att belysa att människans hälsa hänger ihop med deras lärande och utveckling. En god hälsa kan resultera i känslor som meningsfullhet och motivation, vilket betraktas som positiva dimensioner. Av den anledningen är det viktigt att se de nyanlända kvinnorna utifrån ett helhetsperspektiv, där man även utgår ifrån deras villkor och förutsättningar. Detta kan kopplas till olika aspekter som kan vara behövliga för att framhäva de optimala förutsättningarna för ett bra lärande.

Det kan exempelvis innebära att kunna begripa sitt nya sammanhang men även ha styrka och resurser för att kunna utvecklas i det nya. De nya omständigheterna kan kräva en "hel" människa med goda förutsättningar och hälsa för att kunna orientera sig i det nya samhället för ett lärande. Det kan relateras till situationer som nya möten, integration, nya förhållningssätt och ett nytt lärande. Av den anledningen är det viktigt att se människan som en helhet för att kunna utgå ifrån de resurser och förutsättningar som behövs eller saknas som nyanländ kvinna. Detta eftersom att Ekblad och Hollander (2010, s. 101) beskriver att kvinnor med en utländsk bakgrund har sämre hälsa än män. Vi antar att nyanlända kvinnor kan ha svårt att anpassa sig och förstå kulturen i Sverige. Detta kopplas inte till viljan av att bo här utan att det är viktigt att belysa att de inte är vana med könsnormerna i Sverige.

Sammanfattning av teoretiska utgångspunkter

Lärande är en viktig faktor i vår studie och påverkar även andra utgångspunkter som exempelvis förutsättningarna för lärande och integration, som även kan kopplas till asylsökandes första tid i Sverige. Vi antar i vår studie och generellt i samhället att etiska principer är ett viktigt förhållningssätt då man utgår ifrån individer som kan uppleva sin situation som känsligt. Lärande och integration kan ses på olika sätt, men det är viktigt att betona att det är ett ömsesidigt ansvar mellan den nyanlända och samhället. Man kan även se detta utifrån ett folkhälsoperspektiv där integration är ett viktigt perspektiv för en god hälsa. De erfarenheter som de nyanlända bär med sig kan påverka deras hälsa i framtiden.

Tidigare forskning

Inledning av tidigare forskning

Vårt ämne är ganska brett och vi ser integration och migration som en viktig del för lärande, men även för den första tiden i Sverige. Det finns även andra aspekter som påverkar förutsättningar för lärande och en god integration. Av den anledningen kommer forskning som präglar vår studie vara så näraliggande ämnet som möjligt. Ämnen som vi relaterar till är förutsättningar för en god integration och lärande. Det är individuella aspekter som även på samhällsnivå kan kopplas till hälsa. Vi utgår exempelvis ifrån språk som en viktig komponent för individen men även för att kunna integreras i samhället. Av den anledningen är delaktighet och inflytande betydelsefulla aspekter. Andra förutsättningar som även påverkar individen och lärandet är även självstyrelse, kontroll och handlingsutrymme.

Tidigare forskning

Ekblad m.fl. (2013) har genomfört en studie på nyanlända där syftet var att undersöka processen från etablering på arbetsförmedling till försörjningsstöd från kommunen. Fokus är hur de uppskattar sin vårdssituation, hälsa och möjligheten till meningsfulla aktiviteter. Ensamhet, sjukdom, ett begränsat socialt nätverk och bristande vård är faktorer som påverkar nyanländas hälsa, detta relaterat till sysselsättning. I en av intervjuerna i studien som Ekblad m.fl. (2013) genomfört nämns det att hälsa uppfattas som att ha psykisk och fysisk hälsa. Ett annat exempel från intervjuerna är att hälsa påverkas av oro och negativa tankar. Studien beskriver att detta kan ha inträffat i hemlandet, under resan eller efter ankomst. Sveriges samhällssystem kan relateras till de nyanländas situation. Dock är frihet och trygghet viktiga komponenter som också kan relateras till de nyanländas hälsa (Ekblad m.fl., 2013).

Ekblad och Hollander (2010, s. 101) beskriver att mental ohälsa förekommer mer bland kvinnor med invandrarbakgrund än män. Deras ohälsa är något som går att påverka och inte i ett kroniskt tillstånd. Detta är något som sker när kvinnan inte kan påverka sitt eget liv eller ha kontroll. Ekblad och Hollander (2010, s. 101-103) framhäver att kvinnor med invandrarbakgrund har hög arbetslöshet, en intressant aspekt är hur detta förhåller till psykisk ohälsa. Detta kan ha en historisk ingång då kvinnors arbetslöshet har förändrats. Idag kan det bero på vilken orsak man har för att invandra till Sverige, exempelvis om man är flykting eller kommer som arbetskraftsinvandrare (Ekblad och Hollander, 2010, s. 101-102).

Orsaken till psykisk ohälsa kan vara omgivande faktorer, genetiska och traumatiska händelser (Ekblad och Hollander, 2010, s. 101-102). Som ovan nämnt kan det finns en viss skillnad mellan könen och deras hälsa. Detta kan bero på olika orsaker som exempelvis förutsättningar för god fysisk och psykisk hälsa. Viktiga utgångspunkter kan vara utrymmet för skillnaderna i kulturen men även sjukdomar som endast kvinnor kan drabbas av. Därför är det viktigt att prioritera de villkor som är viktiga för nyanlända kvinnor. En annan viktig aspekt är att kunna vara mottaglig för skillnaden i deras behov på ett respektfullt sätt. Ett exempel kan vara att ha kunskap och förståelse för andra kulturer. Oavsett om flyktingströmmarna är enorma är det ändå viktigt att ta hänsyn till varje enskild individ. Kunskap är en faktor för att få förståelse för deras situation.

Westerling (2012) beskriver att invandrares hälsa är sämre än andra grupper i samhället. Utfallet av det skulle kunna kopplas med erfarenheter från hemlandet, men även under resan. En annan väsentlig ingång är även hur nyanlända bemöts i det nya landet. Oftast är detta förknippat med att de har en sämre ekonomi och sociala förutsättningar än den svenska befolkningen. Det är viktigt att asylsökande får enskilt och professionellt stöd, detta för att kunna lära sig det svenska språket.

En viktig aspekt av integration är att börja arbete och att kunna försörja sig själv (Westerling, 2012). Annat av betydelse är bemötandet hos exempelvis samhället och olika verksamheter som exempelvis Migrationsverket och Arbetsförmedling. Dessa har en viktig roll för de asylsökandes första tid i Sverige. Westerling (2012) väljer därför att betona vikten av att olika aktörer samverkar i samhället, exempelvis Försäkringskassan, kommuner och hälso-och sjukvården.

Westerling (2012) påpekar att vården i Sverige ska ges på lika villkor, oavsett bakgrund, kultur, ekonomi och sociala förhållanden. De asylsökandes hälsa och välbefinnande är väsentlig för deras lärande och utveckling under första tiden i Sverige, därför är hälso- och sjukvården en viktig aktör. Eriksson- Sjöö, Ekblad och Kecklund (2010) beskriver i sin studie olika förhållanden som handlar om asylsökandes psykiska hälsa där sömn är en viktig faktor för att kunna lära sig språket. Detta är relevant då vår studie fokuserar på förutsättningar som främjar den första tiden i Sverige och lärandet. Eriksson- Sjöö, Ekblad och Kecklund (2010) påpekar att det är viktigt med forskning som betonar effekterna av stressfaktorer efter migration. Hälsokillnaderna är starkt framträdande bland olika länder, asylprocessen kan även vara en orsak till psykisk ohälsa (Eriksson- Sjöö, Ekblad & Kecklund, 2010). Detta är väsentlig för de nyanlända kvinnor som vi har valt att studera, då de flesta befinner sig i asylprocessen.

Ekblad och Hauff i Eriksson- Sjöö, Ekblad och Kecklund (2010) lyfter vikten av tidsväntan och suicidala tankar som kan uppstå som nyanlända, detta halverades i en studie då de asylsökande inte upplevde sig isolerade. Denna studie är relevant för vår studie eftersom att många kvinnor som vi har valt att belysa befinner sig i ett vänteläge. Enligt Eriksson- Sjöö, Ekblad och Kecklund (2010) är sömnproblem och huvudvärk något som påverkar den nyanlända för att kunna lära sig språket. Det är viktigt att ta del av de faktorer som kan vara hinder för lärande och därför blir det relevant.

För att kunna utveckla de asylsökandes psykiska hälsa är det viktigt att utgå ifrån vad som påverkar och vilka förutsättningar som är betydelsefulla (Eriksson- Sjöö, Ekblad & Kecklund, 2010). Detta samband kan skapa en helhet för hur man kan arbeta med de nyanländas lärande, där en viktig ingång är att utgå ifrån deras hälsa. Berry (2006 i Herrman m.fl., 2012) påpekar att det finns ett samband mellan etnicitet och hälsa. Begreppet ackulturation är ett viktigt perspektiv på kulturella och psykologiska förhållanden. Utifrån gruppnivå innebär att överträda sociala nätverk och sociala intuitioner från hemlandet, och övergå till förhållanden som lämpar sig i det nya landet (Berry 2006 i Herrman m.fl., 2012). Dessa förhållanden är relevanta för det är en förhållningsätt för att kunna integreras i det nya landet.

Enligt Lindström, Sundqvist och Östergren (2001) i Herrman m.fl., (2012) beskrivs det att irakiska kvinnor mår sämre än irakiska män och befolkningen, kvinnor har större risk för ohälsa i jämförelse med de andra i landet. Detta är ett exempel på att kvinnor med en invandrabakgrund kan må sämre än män. Herrman m.fl. (2012) hänvisar till ett antal studier som visar att migration kan ge upphov till känslan av att bo i två olika länder. Kvinnor med invandrabakgrund kan förknippas med att vara en grupp som har dålig ekonomi, språksvårigheter, lågutbildning och otrygghet men även ohälsa samt en svag känsla av sammanhang (Socialstyrelsen 2002 i Herrman m.fl., 2012). En ny kultur kan ses som kunskap och erfarenheter som måste sättas i ett sammanhang (Bourdieu 1986 i Herrman m.fl., 2012). Kvinnor med invandrabakgrund kan ha svårigheter som kan relateras till krig och oroligheter, också att de har förlorat sin tillhörighet både socialt, språkligt och kulturellt (Herrman m.fl., 2012). Dessa aspekter kan bli betydelsefulla och relevanta för vår studie.

Metod

Kvalitativ metod

Utgångspunkten för denna studie är valet att utgå ifrån en kvalitativ metod – intervju. Anledningen till detta är att vi vill få en djup förståelse av hur en grupp nyanlända kvinnor upplever sin situation under sin första tid i Sverige.

Enligt Aspers (2011, s. 33) kan den kvalitativa metoden utgå ifrån intervjuer och observationer. Dessa metoder passar för att förstå beteenden, detta utifrån ett socialt perspektiv. För att forskaren ska kunna förstå olika beteenden blir det viktigt att vara närvarande. Detta lyfter vikten av att observera och tala med individerna, eftersom att syftet istället blir att utgå ifrån individernas känslor och handlingar. Den kvalitativa metoden betonar det mellanmänniska, det är viktigt att forskaren ger individerna utrymme för att kunna uttrycka sig (Aspers, 2011, s. 33). Intervjuer är ett tillvägagångssätt inom den kvalitativa metoden som betonar människans sociala uppfattningar, egenskaper, känslor och erfarenheter på ett muntligt sätt. Det kan vara som ett möte där individen kan känna sig trygg att uttrycka sig muntligt.

Den kvalitativa metoden är ett tillvägagångssätt att få fram information om individernas livssituation, intervju som metod kan ge flera möjligheter. Via intervjuer går det att nå människors föreställningar och ett fördjupat samtal kan belysa flera aspekter av hur en individ uppfattar sin livssituation, vilket ger en djupare förståelse. Exempelvis kan fördelar vara att respondenterna får möjligheten att uttrycka sig utförligt men även att intervjusituationen skapar en annan stämning. Detta i jämförelse med enkäter då respondenten får möta forskaren på ett annat sätt vilket kan skapa en känsla av trygghet. Nackdelen med den kvalitativa metoden är att man inte når ut till alla utan väljer att fokusera på en viss grupp och deras erfarenheter.

Intervjuer kan även vara lämpliga för att få en större förståelse för mer än bara beteenden. Genom en intervju får individen möjligheten att uttrycka sig utförligt, dvs. den intervjuade behöver inte vara styrd av hur mycket man får svara på frågan. Intervjuer kan vara lämpliga

för att förstå sig på en grupp människor, fenomen och företeelser i omvärlden. Metoden kan vara användbar för att se och förstå personen som intervjuas, samt vad för energi som förmedlas. Som forskare får man möjligheten att se olika känslor som uppstår under intervjun. Detta kan vara bra att veta som forskare men även beskriva det i sin studie, som en del av trovärdigheten.

Trovärdighet kan ha en stor påverkan om intervjuguiden innehåller känsliga eller personliga frågor. Forskning som exempelvis handlar om religion, hälsa, inkomster och sexuella förhållanden men även andra känsliga frågor. Ärligheten kan vara relaterad till att respondenterna kan uppleva intervjun som besvärligt. Av den anledningen kan svaren vara utformade utefter vad respondenten tror att forskaren vill höra (Denscombe, 2016, s. 270-271). Skillnader kan synliggöras även när det gäller förhållningssätt, hur man analyserar, värderar och reflekterar. Den kunskap de har och som vi tolkar sammanhänger med den utbildning de har. Det är också en intressant faktor eftersom att det kan vara en bidragande faktor till hur de valde att svara på frågorna.

Intervju som metod

Forskaren måste ta ställning till att inte påverka situationen eller individens känslor och tankar. Det är viktigt att påpeka att detta kan vara svårt för forskaren. Dimensioner som kultur, miljö och språk kan vara faktorer som påverkar forskaren. Denna typ av forskning kan möta olika svårigheter, anledningen till detta är att verkligheten och omvärlden varierar för olika individer. En viktig aspekt inom den kvalitativa forskningen är att forskaren måste vara konsekvent. Det är extra viktigt att forskaren har en bred förståelse. Denna förståelse kan rikta sig till hur skillnaden i kultur och språk kan påverka intervjun och situationen. Exempelvis i vår studie är det viktigt att ha medvetenhet om att vi inte delar samma kultur eller språk som de intervjuade, dvs. den svenska kulturen och språket. Det som forskare kan påverka är valet av uppsatsämne och de som man väljer att intervju. Avsikten med detta kan vara att man som forskare blir väl bemött och får svar på intervjufrågorna.

Inför denna studie har vi haft ett möte med medlemmar från supportgruppen och andra nyanlända där vår handledare var med. Vi presenterade oss och vår bakgrund samt varför vi valde att sätta fokus på just kvinnornas situation. Efter mötet med kvinnogruppen fick vi gå på en rundtur och bekanta oss med området där vi även fick möjligheten att ställa frågor. Under mötet bestämdes det att vi skulle börja på att utforma intervjufrågorna för att sedan visa supportgruppens kvinnor och få ett ”godkännande” av dem.

Intervjufrågor

Vi har utarbetat en frågelista, intervjuguide (se bilaga). För att ta reda på kvinnornas uppfattning om sin situation valde vi att ställa frågor som berör lärande och hälsa för de nyanlända. Anledningen till detta är att dessa moment kan framhäva ett utvidgat perspektiv på asylprocessen och den första tiden i Sverige. Intervjuguiden har disponerats med bakgrundsfrågor, hälsofrågor och kommunikationsfrågor, men även samhällsfrågor. Vi har

även frågor som berör kultur om kvinnornas upplevelser av skillnaden mellan deras kultur och den svenska kulturen. Avslutningsvis hade vi framtidsfrågor samt övriga frågor.

Denscombe (2016, s. 270) hävdar att respondenterna kan uppfatta intervjufrågorna annorlunda, detta beroende på hur de uppfattar forskaren. Vi upplevde att respondenterna i vår studie var trygga, vilket kan bero på att de känner viss samhörighet eftersom de uppfattade att vi delade till viss del av kultur och bakgrund. Faktorer som kan påverka hur respondenterna svarar är ålder, kön och etisk bakgrund (Denscombe, 2016, s. 270). Vi upplevde även vissa skillnader i intervjuerna beroende av det som vi uppfattar, att ålder och utbildningsbakgrund är väsentliga faktorer. En annan aspekt som kan relateras till dessa faktorer är trygghet, vilket påverkar hur ärlig man väljer att vara. Denscombe (2016, s. 270) påpekar därför att forskarens bakgrund och erfarenheter har en inverkan på datainsamlingen. Detta i förhållande till vem som har intervjuats och samspelet mellan dem.

Intervjusituationen kan även påverkas av om intervjuguiden innehåller känsliga eller personliga frågor som exempelvis forskning som handlar om religion, hälsa, inkomster och sexuella förhållanden men även andra känsliga frågor. Ärligheten vid respondentens svar kan vara relaterad till att respondenterna kan uppleva intervjun som besvärlig. Av den anledningen kan svaren vara utformade utefter vad respondenten tror att forskaren vill höra (Denscombe, 2016, s. 270-271). Vi har noterat vissa skillnader när det gäller förhållningssätt, hur de intervjuade analyserar, värderar och reflekterar. Den kunskap de har och som vi tolkar sammanhänger med den utbildning de har, det är också en intressant faktor eftersom att det kan vara en bidragande faktor till hur man väljer att svara på frågorna. Då vi valt att ställa frågor som berör religion och hälsa är ovanstående något vi försökt beakta.

I intervjuguiden ingick religionsfrågan i bakgrundsdelen. Detta var något som alla deltagare undvek att svara på, eftersom att det framgick ändå via klädsel. Dock behöver inte detta vara en utmärkande dimension för hur religiös respondenterna är. Vår tolkning är att kvinnorna uppfattar det som att vi delade samma religion eftersom att vi delade klädsel och därmed symboliska uttryck för likartad religionstillhörighet. Detta gäller inte oss båda, även hälsofrågorna tolkades på olika sätt beroende av att definitionen av hälsa varierade från person till person.

Urval

I vår studie har vi intervjuat totalt 15 nyanlända kvinnor på asylboendet. Vi har kommit i kontakt med kvinnorna genom supportgruppen. Kvinnogruppen finns också som en del av supportgruppens organisation¹. Representanter ur kvinnogruppen hjälpte oss att hitta respondenter för vår studie. Detta gjorde urvalsprocessen väldigt smidig. Vi hade en inledande presentation för representanter från supportgruppen och kvinnogruppen av vårt forskningsintresse och därefter fick vi hjälp att ta kontakt med intresserade. Våra intervjuer genomfördes i asylboendets lokaler vid olika tillfällen som har varit lämpliga för

¹ I supportgruppens undergrupperingar finns även akademiker, hantverkare, ingenjörer, vårdpersonal och lärare.

respondenterna och för oss. Supportgruppen har varit en viktig del av att hitta personer som vill bli intervjuade och även för organiseringen av tid.

Utgångspunkten var att intervjua personer som är över 19 år. Avsikten med att vi väljer intervjua personer som är över 19 år är för att vill ta del av vuxna kvinnors upplevelser och erfarenheter som nyanlända. Intervjuerna har genomförts på svenska, engelska, persiska men mest på arabiska. Val av språk för att genomföra intervjuerna baserades på respondenternas önskemål om vilket språk de ville använda för att känna sig trygga och bekväma. Eftersom vi som intervjuat behärskar fler språk än svenska var det möjligt att erbjuda fler intervjuspråk. Intervjuer som genomfördes på respondenternas respektive hemspråk blev mer omfattande än om respondenterna försökte uttrycka sig på svenska eller engelska. Svaren när det gäller det blev då mycket kortare.

Personerna som vi har intervjuat har olika bakgrunder men även olika erfarenheter från hemlandet. Vi har noterat att utbildning är en viktig faktor som har varit en viktig dimension utifrån hur de tolkar frågorna. Både utbildningsbakgrund och hälsosituation har varierat bland respondenterna. De personer som intervjuats har befunnit sig i olika skeenden av asylprocessen. Vissa har fått besked om uppehållstillstånd medan andra väntar på att bli intervjuade av Migrationsverket.

Den grupp nyanlända kvinnor som vi har valt att studera har olika bakgrunder men majoriteten är från Mellanöstern. Till denna del av världen räknas länder som exempelvis Irak, Iran, Jordanien, Palestina, Syrien och Libanon men även länder på den arabiska halvön. I flera av nämnda länder talas arabiska och man värderar religionen högt (Nydell, 2012, s. 22). Därför är det relevant att förstå dimensionen av Mellanöstern som företeelse i vår studie. Detta eftersom det är viktigt att förstå skillnaden för att kunna ta hänsyn och arbeta med det på ett respektfullt sätt. Av den anledningen är det viktigt med kunskap och ökad medvetenhet om de nyanlända kvinnornas kultur.

Intervjusituationen

Kvinnorna som har intervjuats har förmedlat en känsla av tacksamhet och uppskattning. De har uttryckt att de upplever vårt intresse för deras livssituation som något positivt och relevant. De menar att vår studie betonar deras situation på asylboendet. De blir sedda och uppmärksammande. Sambandet mellan hälsa, villkor och förutsättningar verkar vara ett tydligt fenomen för de nyanlända kvinnorna. Av den anledningen upplever vi att de känner tacksamhet och att deras erfarenheter är viktiga samt att de får bekräftelse.

Eftersom att kvinnorna har varit positiva har stämningen under våra intervjuer varit väldigt bra. En aspekt vi också noterade var att respondenterna kände sig trygga att uttrycka sig om allt, eftersom att villkor och förutsättningar kan handla om privata omständigheter som kvinna. Att både vi som intervjuat är kvinnor och de vi intervjuar också är kvinnor har sannolikt bidragit till att de vi intervjuade var bekväma i intervjusituationen.

Vi tror att intervjusituationen också påverkades av att vi som intervjuat har en bakgrund i andra länder, och därför kan det uppfattas som kvinnor som har en förutsättning för att förstå andras kulturbakgrunder. Oavsett om kulturen är annorlunda är principen och tankesättet av att leva i en unik kultur gemensam. En annan ingång av ömsesidighet är att möta dessa kvinnor med gemensamma språkkunskaper men även utifrån en akademisk bakgrund. Detta var mer framträdande i mötet med kvinnor som också har en akademisk bakgrund från hemlandet, eftersom att det blir en förutsättning för samspel. Det skulle även kunna vara en förutsättning för den grupp som inte delar en sådan bakgrund, men då utifrån essensen av att akademi och vetenskap är något som värderas högt i kvinnornas hemländer.

Viktiga aspekter som kan relateras till intervjuerna är exempelvis de etiska dimensionerna, som exempelvis röstinspelning, hur urvalet sker och samtycke men även hur informationen bevaras. En av intervjuerna har endast spelats in till fråga 25, detta skedde omedvetet då vi tror att det beror på tekniskt fel. Intervjuguiden har presenterats för kvinnor i supportgruppen, detta för att ta hänsyn till det som kan upplevas som känsligt i deras situation. För att kunna transkribera har vi valt att spela in intervjuerna på mobilen. Detta har godkänts av intervjupersonerna just för att betona etiken och deras samtycke. Vi har även diskuterat hur denna information kommer att bevaras och hur det kommer att användas, samt vilken bakgrund vi har samt vad syftet är med studien. Vi betonade att ingen obehörig har tillgång till röstinspelningarna.

Intervjuerna har transkriberats till svenska oavsett vilket språk som har använts under intervjun. Då vi är flerspråkiga är detta en möjlighet för oss att samla in information, men också ett tillvägagångssätt som blir lämpligare för den som ska intervjuas. Under transkriberingen har vi även märkt att det är svårt att översätta vissa ord korrekt till svenska. Anledningen till det är att vissa ord inte finns på diverse språk, men vi har försökt översätta till ett så likt språk som möjligt.

En nackdel skulle kunna vara tolkningen av språket eller att personen delar med sig om det som känns tryggt. Anledningen till detta är att en anhörig satt med på intervjun. Detta kan vara en nackdel för studien på ett annat sätt då denna kvinna kanske uttalar sig på ett speciellt sätt med hänsyn till den anhöriga. Dock prioriterades forskningsetiken då respondenten önskade ha med sin anhörig. Andra nackdelar skulle kunna vara stress och tidsbrist, eftersom att vissa respondenter inte verkar vara avslappnade.

Flertalet av de som har intervjuats är vuxna kvinnor mellan 19-30 men det finns även några äldre kvinnor. En av respondenterna hade ännu inte fyllt 19 år. Denna kvinna accepterade att intervjuas under förutsättning att en anhörig skulle kunna vara med under intervjun. Personen ville inte att någon utomstående skulle vara med på intervjun utan enbart en anhörig. Det positiva aspekterna med detta var att personen kände sig trygg. Samtliga respondenter har fått välja vilka som får delta under intervjun.

Vår tanke var att intervjuas olika grupper av kvinnor på asylboendet men språket var ett hinder, då många inte kan tala eller förstå utförlig engelska. Av den anledningen hade vi inget informationsblad utan informerat muntligt på plats istället. Eftersom att supportgruppens

kvinnogrupp hjälpte oss att hitta respondenter har en del av informationen meddelats från dem. Detta kan vara en nackdel då respondenterna inte fick möjlighet till utförlig information från början. Ett annat perspektiv på detta är att informationen kanske inte nådde ut till alla på ett önskat sätt, vilket kan ha begränsat urvalet.

Det finns en liten lokal som används som förskola för de barn vars föräldrar deltar i olika aktiviteter på asylboendet. Förskolan drivs av de asylboende själva. I lokalen brukar det vistas många barn under dagarna. Intervjuerna skedde i en lokal vid sidan om förskolan, då olika lokaler ligger väldigt nära. Detta medförde att barnen sprang fram och tillbaka och det var därför även mycket ljud, vilket gjorde att vissa av de som intervjuades reagerade och tappade koncentration för några sekunder. En del av intervjupersonerna undvek att svara på vissa frågor, då de svarade väldigt kort och de ville inte utveckla sina svar. Det var även fall då vissa troligtvis inte förstod frågan och därför valde att inte besvara den. Det förekom även att de som intervjuades frågade om de hade svarat ”rätt” på frågan.

Ett fåtal av de som har intervjuats upplevdes vara stressade eftersom att de hade bråttom till något. Detta kan kopplas till osäkerhet eftersom att respondenterna förväntar sig en bekräftelse från oss när de har svarat på frågan. Det kan även handla om att de vill anpassa svaren till vad de tror att vi vill höra. Osäkerheten kan vara en faktor som varierade mellan person till person, och en viktig komponent kan vara utbildningsgrad.

Trovärdighet är en viktig faktor som vi verkligen försöker värdera och prioritera i studien. Av den anledningen var det viktigt att göra sig bekant med asylboendet och deras villkor och förutsättningar i omgivningen. Därför blir det väsentligt att beskriva tillvägagångssättet noggrant och hur vi har gått tillväga samt varför. Detta kan även relateras till ett vetenskapligt förhållningssätt som också är en prioritet. Etik är också en viktig faktor, detta eftersom att vi studerar och arbetar med människor. De är individer som även befinner sig i en känslig situation och av den anledningen blir det extra viktigt. Trovärdigheten kan eventuellt stärkas utifrån ett etiskt och professionellt förhållningssätt.

Etik

Andersson (2006, s. 160) påpekar att etik är kunskap om moraliska konsekvenser inom sammanhang som involverar olika avgöranden. Det kan handla om olika dilemman i olika situationer där det är viktigt med ett etiskt förhållningssätt. Enligt Naidoo och Wills (2009, s. 87) är etik ett förhållningssätt som betonar vikten av ömsesidighet, rättvisa, jämlikhet och respekt för alla olika grupper i samhället. Det handlar även om att undvika olika typer av problem som kan skada individer. Etik betonar vikten av respekt och blir principer och värderingar för det, det blir ett förhållningssätt som prioriterar viljan av att vara god (Naidoo & Wills, 2009, s. 87).

En annan viktig aspekt inom det etiska förhållningssättet är begreppet autonomi. Begreppet betonar vikten av människans självstyre. Det relateras till människans utrymme och kapacitet för att kunna påverka sitt eget liv och att ha kontroll. Autonomi lägger fokus på att respektera

människors val och liv. Av den anledningen är det viktigt att ha förmågan att göra kloka val men även att ha förmågan att förstå sin omgivande miljö och villkor. Detta för att sedan kunna påverka sitt eget liv utifrån sin egen vilja (Naidoo & Wills, 2009, s. 85, 87,89, 91).

Etiken lyfter vikten av att alla olika grupper i samhället bör prioriteras på samma sätt. Därför skulle en ingång kunna vara kultur och upplevelsen av den. Av den anledningen är etik och respekt viktiga komponenter för att även kunna förstå de nyanländas kultur och bakgrund. Genom kunskap och ökad förståelse kan denna företeelse gynnas, då samhället kan bemöta de nyanlända på ett bättre sätt. En annan ingång skulle även kunna vara hur väl de nyanlända etableras, vilket kan vara en viktig förutsättning för att de ska få en förståelse för den svenska kulturen och samhället.

Forskningsetik

Forskningsetik är en central aspekt i vetenskapliga studier. Denscombe (2016, s. 309) betonar vikten av etiska värderingar och att forskaren har en mycket viktig roll relaterat till detta. En viktig aspekt är anonymisering och att personer som väljer att delta inte ska kunna identifieras (Denscombe, 2016, s. 309). Denscombe (2016, s. 423) beskriver att forskare i samhället måste utgå ifrån ett etiskt förhållningssätt där forskningsetik prioriteras i olika studier (Denscombe, 2016, s. 423). Forskningsetiken utgår ifrån fyra viktiga principer. Den första principen fokuserar på att deltagarnas intresse måste skyddas, eftersom att respondenter inte ska komma till skada av att vara med i studier. Av den anledningen är det forskarens ansvar att komma med åtgärder för hur deltagarna kan skyddas (Denscombe, 2016, s. 427-428).

När det gäller den första principen har vi valt att anonymisera, ej namnge, välja bort att använda bostadsort i hemlandet och på annat sätt undvika personuppgifter som kan leda till att respondenterna kan identifieras. Vi ser detta som särskilt viktigt då respondenterna som asylsökande befinner sig i ett särskilt utsatt läge. Den andra principen betonar deltagarnas fria vilja till att vilja vara med i forskningsprojekt. Det är forskarens ansvar att se till att personer som efterfrågas har tillräckligt med information för att kunna bedöma om de vill vara med. Om personerna utefter detta väljer att vara med betonar detta deras samtycke, detta ska vara muntligt och skriftligt bekräftat. Anledningen till detta är att det kan skydda forskaren för att bli anklagad för ett olämpligt sätt gentemot deltagarna (Denscombe, 2016, s. 430).

Princip tre lyfter vikten av att arbeta på ett öppet och ärligt sätt där respekt är en viktig komponent i studien. Exempelvis kan detta vara att berätta om forskningen och syftet med den. Detta för att undvika falska framställningar av forskningsprojektet. Detta betonar även varför man väljer att samla in information och hur denna information kommer att användas. Att vara ärlig gentemot deltagarna är en fundamental aspekt inom forskningsetik. Orsaken till detta är att en forskare förväntas arbeta utifrån ett vetenskapligt förhållningsätt där etik värderas samt prioriteras. Detta relateras till forskarens professionalitet eftersom att noggrannhet är något som värderas (Denscombe, 2016, s. 432).

Vi värderar vikten av det första informationsmötet för att arbeta utifrån denna princip också. Respekt och ärlighet är två fundament som vi prioriterar och värderar. Exempelvis att diskutera syftet med studien och hur forskningen kommer att användas, samt vem som har tillgång till materialet men även hur det kommer att bevaras. Vikten av anonymiseringen är också något som kan kopplas till detta sammanhang och noggrannhet.

Princip fyra fokuserar på forskarens roll i förhållande till lagstiftningen. Lagstiftningen är ett sätt att betona etik inom forskningsvärlden, där regler ska vara sätt att skydda forskaren men även deltagarna. Något som också är viktigt att betona är att lagstiftningen kan ge utrymme till att utföra handlingar som inte skulle kunna betraktas som etiska (Denscombe, 2016, s. 434-435). Vår handledare har varit ett stöd i vårt uppsatsskrivande, detta för att speciellt kunna förhålla sig till etiska principer. Exempelvis kan det handla om att undvika etiska dilemman som kan uppstå vid uppsatsskrivande där man har valt att involvera andra människor. En annan viktig ingång är att detta har baserat sig på samtal och noggrannhet i vad som önskas av deltagarna, men även grundläggande principer inom forskningsetik.

Analysmetod

Vår studie har inspirerats av en hermeneutisk ansats, detta för att göra det insamlade materialet begripligt och tolkningsbart. Westlund (2015, s. 71) beskriver att hermeneutiken fokuserar på att tolka, förstå och förmedla respondenternas upplevelser av olika slag. Det är ett sätt att lyfta fram respondenternas svar utifrån deras egna upplevelser av olika fenomen, men även ett sätt för att ge respondenterna utrymme att välja själv vad de vill lyfta. Begreppet hermeneutik härstammar från grekiska gudanamnet Hermes. Avsikten var att förmedla information mellan gudar och individer, det är ett sätt att tolka budskap från gudarna (Westlund, 2015, s. 71). Ödman (1994) i Westlund (2015, s. 71) påpekar att hermeneutik handlar om att tolka, förmedla och förstå, vilket underlättar för att förstå upplevelser av olika slag.

Enligt Sjöström (1994, s. 73) är hermeneutiken en metod inom vetenskapligt arbetssätt, det kan relateras till olika dimensioner som pedagogik, psykologi och sociologi. Hermeneutiken riktar sig därför till den kunskap som efterfrågas utifrån dessa dimensioner. Av den anledningen kan detta tillvägagångssätt framhäva mänskliga handlingar och aspekter. Dessa aspekter relateras till människor och sammanhang där tid, rum och mening blir väsentligt. Avsikten är att framhäva hur olika unika individer beter sig och hanterar sina villkor och förutsättningar i olika omständigheter. Hermeneutiken riktar sig till att tolka och förstå erfarenheter, avsikten är inte att dra slutsatser av vad resultatet kan vara, utan att tolka vad för kunskap som förmedlas i ett resultat (Sjöström, 1994, 73-74).

Eftersom att hermeneutiken syftar till att förstå människan kan människan betraktas som intentionell. En viktig ingång är att betona att människan har ett syfte med sitt agerande, dvs. en egen vilja. Av den anledningen väljer man att lyfta begreppet intentionell inom hermeneutiken. Detta eftersom att man väljer att framhäva människans handlingar unikt och att det finns en avsikt med dem. Inom hermeneutiken finns en väsentlig utgångspunkt som

beskrivs som "good-reason-assay" och detta framhäver vikten av att ha skäl till olika handlingar (Sjöström, 1994, s. 75-76).

Metoddiskussion

Den kvalitativa metoden lämpar sig väl för att undersöka människors erfarenheter och upplevelser. I vårt tillvägagångssätt i denna studie skulle en del faktorer kunna förbättras. Exempelvis kan det handla om hur vi presenterade vår studie för kvinnogruppen men också och att vi inte hade ett informationsblad där vi berättade om oss själva och studiens syfte.

Genom en professionell relation kan känslan av tillit och trygghet stärkas hos våra respondenter. Detta skulle kunna relateras till våra svar i intervjuerna då känslan av att vara bekväm blir en viktig dimension, speciellt då man har kontakt med personer som befinner sig i en känslig situation. Det skulle även kunna vara en faktor för att få fler att delta i studien, då information blir en väsentlig aspekt för intresset och viljan av att delta. Därför skulle en fördel kunna vara att informationsblad och tydlighet i bästa mån.

En fördel är vår bakgrund där vår kulturella ingång och språkkunskaper har haft betydelse. Vi delar delvis både kultur och språk med våra respondenter. Att intervjuerna har kunnat genomföras på kvinnornas hemspråk tror vi har bidragit till en känsla av trygghet. I vår studie har vi därför inte varit i behov av tolk.

Resultat

Av de vi intervjuat har tre personer en utbildning inom läraryrket och en person har en vårdutbildning. Det finns även en person som har en yrkesexamen, resterande har grundskolan eller gymnasiet. Respondenterna har olika etniska bakgrunder och erfarenheter. De är mellan 19 och 50 år gamla och härstammar ifrån olika delar av Mellanöstern. Vissa har kommit ensamma, andra har kommit själva med barn men ett par har även kommit tillsammans med hela familjen. De nyanlända har endast bott på asylboendet men ett undantag är en som har bott hos anhöriga tidigare.

Inom denna grupp nyanlända kvinnor kan vissa tala flytande engelska, men flertalet har även börjat lära sig svenska. En viktig ingång kan vara att börja lära sig det svenska språket snabbt och därför försöker supportgruppen och de frivilliga organisationerna att uppmana till detta. Man skapar sådana möjligheter för att de asylsökande ska kunna lära sig svenska, men även få information om det svenska samhället redan under väntetiden. Supportgruppens aktiviteter är ett viktigt stöd för detta, enligt kvinnorna. De svar som respondenterna lämnat visar på vissa skillnader som vi anser kan relateras till utbildning. Personernas utbildningsbakgrund påverkade delvis svaren på intervjufrågorna. Vi kan se detta när det gäller syn på omvärlden men också till hur de förklarar sin situation. Trots att vi använde oss av en definition av World Health Organization (WHO) för att ha samma ingång på frågorna om hälsa och för att i bästa mån skapa samma förståelse varierade svaren. De som har en akademisk utbildning har en

tendens att utveckla sina svar mer och ha en större förståelse för frågorna. Med detta menar vi att de uppfattar frågorna på ett annat sätt då de kan sätta dem i ett större sammanhang. Detta är också något som avspeglar sig i hur de ser på sina erfarenheter och hur de hanterar sina känslor.

Resan hit och första mötet med Sverige

I detta avsnitt ska vi belysa kvinnornas väg till Sverige, orsaken till att de valde Sverige som land för att söka asyl och kunna leva i fred. De flesta har varit här mellan tre till sex månader, någon eller några har varit här betydligt längre. Flertalet har kommit till Europa via Turkiet, båt över Medelhavet vidare genom Grekland för att slutligen nå Sverige. Huvudskälet till val att söka asyl i Sverige är att de vill komma till ett land där de råder fred och de kan känna säkerhet. Andra skäl som lyfts är att de har levt i länder som saknar mänskliga rättigheter. De ger uttryck för att de vill söka skydd och leva i lugnare förhållanden.

Orsak till val av Sverige och resan hit

”En av de viktigaste anledningarna var att jag ville studera här och utbildning för oss kommer i första hand och den andra anledningen är fred. Vi vill vara här och leva i fred.”

”Det var många orsaker, den självklara orsaken är att det är på grund av kriget. Kriget tar inte slut och det finns inga rättigheter.”

”Det första orsaken är rädslan och osäkerheten, vi gick igenom svåra tider.”

Situationen i olika länder med krig och förtryck liksom avsaknad av demokratiska rättigheter anges som skäl till migration. Kvinnorna lyfter fram att de vill kunna utbilda sig och få rättigheter och ett liv med säkerhet samt trygghet för en framtid. De vet att Sverige är ett demokratiskt land som betonar mänskliga rättigheter. Kvinnorna ger uttryck för känslor och erfarenheter av sin nuvarande livssituation och tankar om hur de istället skulle vilja leva. De har mål i livet som de skulle vilja uppnå.

Gemensamt för respondenterna är berättelser om den svåra resan till Sverige. De uttrycker att de har varit med om hemska upplevelser för att komma fram till slutmålet. De har upplevt osäkerhet och rädsla och att de befunnit sig i farliga situationer. Majoriteten säger att de har flytt olagligt, att de inte hade tillåtelse att lämna hemlandet.

”... Vi hade en jättehemska resa. Vi var en dag och två nätter i bergen, det tog sammanlagt 21 timmar. Vi promenerade och vissa av oss och dem skadade sig. Efter det kom vi till Turkiet och vi reste med båt. Vi reste från Turkiet till Grekland och sen reste vi med tåg och buss. Det var kallt och farligt för oss och för det mesta var det barn och kvinnor. Det var så farligt, det var så kallt och vi hade mycket problem. I tåget fanns det ingen värme och det var så kallt.”

”... Vi åkte först färja från mitt hemland till Turkiet. Jag gick ut olagligt från mitt hemland till Turkiet. Jag var i sex timmar bland bergen på natten, ... De tog oss mot bergen, alla skrek... .

Vi behandlades väldigt dåligt, ... De hotade äldre om att de kommer att lämna de på bergen och gå. Vi gick sex timmar och till sist kom vi fram till det första turkiska område. ... Vi var framme i Turkiet och de lämnade oss på ett ställe. Det var ett område men vi visste inte vart vi var, till sist tog vi bil och åkte till ett hotell och sov... Vi kom överens med en om att vi ska ut med honom på havet. Vi var en stor grupp som gick ut, kvinnor, män och barn., i början var det mycket att gå och det var jobbigt ... och vi gick ut till havet, havet var väldigt lugnt då. Vi var där ungefär två eller tre timmar. Sen var vi framme i Grekland, sen från Grekland tog vi den vanliga vägen.”

”Jag gick ut från mitt hemland till Turkiet, olagligt. ... så de ger oss inte tillstånd för att resa på ett lagligt sätt. Från Turkiet till Grekland åkte vi olagligt med båt, sen åkte vi från Grekland till Sverige via flyg.”

”Vi såg döden i våra ögon. Vi såg döden när vi kom.”

Kvinnornas berättelser visar svåra upplevelser som har resulterat i känslor av osäkerhet och rädsla. De har varit med om traumatiska händelser både i hemlandet och under sin resa men kvinnorna menar att de inte hade något val att lämna sitt hemland med tanke på situationen där. De redogör för svåra förhållanden som krig och kränkta rättigheter och vi tolkar deras svar som att de har upplevt händelser som kan ha påverkat deras hälsa.

Vissa av kvinnorna har flytt tillsammans med anhöriga, andra har kommit ensamma.

”... Jag kom med mamma och med mina systrar.”

”Var ensam, kom ensam.”

”Bara jag och min man och vi gick ut med en grupp som vi inte ens känner.”

”Bara jag och mina tre barn. ...”

Att genomgå svåra förhållanden ensam kan vara psykiskt påfrestande och den som flytt med sina barn har tvingats ta ett stort ansvar under mycket svåra förhållanden. De som haft vuxna anhöriga med sig har kanske upplevt ett stöd på ett annat sätt än de som har kommit ensamma. Vi antar även att svåra händelser är något som de nyanlända kvinnorna bearbetar än idag. De kan även vara påfrestande då vi antar att många kvinnor har anhöriga i hemlandet och att de är medvetna om vilka omständigheter som deras anhöriga kan tvingas gå igenom för att fly.

Att vara nyanländ

I intervjuerna berättar kvinnorna om hur det är att bo på ett asylboende. För flera är det ännu en ny upplevelse att bo utan nära anhöriga, att dela boende med okända människor eller att vara ensam och ta hand om sina barn. De som är ensamma saknar släktingarna och en social

dimension som exempelvis anhöriga som kan ge dem stöd. Vi antar även att ansvaret över barn kan upplevas påfrestande då man kanske är van att ha sin make med.

Som nyanländ måste troligtvis vissa vardagsrutiner förändras och nya vardagsmönster etableras. Förhållanden kan relateras till fysiska men framförallt psykiska dimensioner av hälsa, eftersom att lärandet kan vara begränsat på grund av olika förutsättningar. De asylsökandes erfarenheter och livssituationer varierar, något som alla har gemensamt är att de befinner sig i ett nytt land där hälsa och lärande bör prioriteras av Sverige. Detta är något som vi vill lyfta och markera, eftersom att vi ser hälsa och lärande som ett samband som kan påverka utfallet av varandra.

Boendet som miljö

Det som uttrycks i intervjuerna är uppskattning över att komma till Sverige. Men de nämner också ett antal aspekter i hur de upplever asylboendet som miljö, många utsagor är positiva men det finns också kritiska röster mot vissa företeelser och boendevillkor. Flera väljer att lyfta fram barnens skolgång. Uppehållstillstånd och väntetiden spelar en mindre roll, huvudsaken är att barnens liv fungerar som det ska. Relationer på asylboendet är något som också lyfts fram som betydelsefullt och att dessa påverkar vardagen. De svar vi har visar att respondenterna tycker att det finns många bra förutsättningar på asylboendet för kvinnor. De nämner att de i stort sett har allt de behöver, detta via frivilliga organisationer och studieförbund, supportgruppen och Migrationsverket.

”Ja. Det finns mycket. Jag tror att det finns för alla. Till kvinnor och de andra. Men vi som kvinnor vi mår bra, vi saknar inget.”

För flera är det dock en ny upplevelse att bo ensamma eller själv med sina barn. Vi tolkar kvinnornas berättelser som att de sätt man bor på idag inte överensstämmer med de sätt man levtt på tidigare. I hemlandet har man antingen bott tillsammans med sin familj eller hos sina släktingar. Den första tiden i Sverige kan bidra till känslor av ensamhet och avsaknad av stöd. En kritik som återkommer är de sanitära villkoren. Eftersom att flertalet bor i rum där man delar på kök och också toaletter uppfattas detta som försvårande. Toaletter finns i korridorer vilket gör att kvinnorna anser att de exempelvis nattetid måste ta på sig kläderna för att gå genom korridoren till toaletten.

”... Gemensamma toaletter... det är enda grejen. Det här har påverkat mig väldigt mycket. Alltså om jag ska ut mitt i natten, då måste jag väcka en av mina söner för att gå på toa. ... Alltså det finns rum, de kan göra toaletter. De behöver liksom inte vara dusch, bara en toalett. Att de placerar de istället i våra rum för oss som har familjer. ... Jag behöver ta på mig allt för att kunna gå ut och gå på toa. Tro mig, jag kanske får en sjukdom på grund av det eftersom att jag håller mig länge förrän jag går på toa.”

Flera av kvinnorna uttrycker att de inte vill dela toaletter med främmande människor, i synnerhet inte med främmande män. De påpekar också att de är rädda för att brister i de hygieniska villkoren ska leda till sjukdomar.

”Såklart. Våra förutsättningar är viktiga, toaletterna ska inte vara gemensamma för män och kvinnor. Det är en hel camp och det är olika människor som går på toaletterna. Det finns sjukdomar och vi har det jobbigt med den här situationen. ... Jag går in i en timma för att rengöra toaletten innan jag går på toaletten. ... Det är fruktansvärt.”

”... Det är inte tydligt, vi vill att de uppmärksammar om till exempel hygien. Det finns inte, speciellt på vissa camper så saknas hygien. Detta påverkar hälsan eller hur? Till exempel toaletterna, detta påverkar den psykiska hälsan. De måste uppmärksammas om hygien. Vissa har kommit från byar, de vet inte mycket om hygien.”

” ... De gemensamma toaletter, dusch och boendet är väldigt dålig när man delar med andra människor och det är litet. Det är en lång period, det är inte en dag, två dagar eller en månad. ... Det här är ett problem.”

Både män och kvinnor använder samma toaletter, och vi antar att kvinnorna känner sig obekväma med det. Den bristande hygien kan hanteras på olika sätt, då vissa är mer noggranna med att hålla ordning på toaletterna medan andra inte bryr sig. När toaletterna är ostädade är det då påfrestande för kvinnorna som också oroar sig för den smitta som kan spridas.

Problemet för kvinnorna är då de behöver gå ut från rummen eller om de behöver gå på toaletten under natten. Flertalet av dem har på sig slöja och därför behöver de ta på sig slöjan innan de går ut från rummet. Frågorna som hygienproblem återkommer under intervjuerna. Majoriteten nämner att boendevillkoren är ibland en påfrestande faktor och att de upplever detta som svårt. Vi tolkar detta som det största problemet på asylboendet. Att hyresvärden eller Migrationsverket inte uppmärksammar och tar hänsyn till kvinnors situation, kultur eller religion uppfattas som problematiskt.

Det sociala livet på boende

På asylboendet finns många kvinnor och barn. Det finns möjligheter att skapa kontakter mellan individer men det som betonas är behovet av att lära sig svenska och få kontakt med svenska familjer för att kunna dela erfarenheter med dem, men även för att kunna lära sig det svenska språket. De intervjuade uttrycker även att integration kan vara en aspekt som kopplas till att vilja, dvs. att man måste må bra och vara motiverad för att lära. Integration uttrycks som en dimension av villkor där sysselsättning eller arbete är en del i integrationen, men även för att kunna lära sig språket och bli delaktig i samhället. De aktiviteter som anordnas på asylboendet upplevs av de flesta som vi intervjuat som något positivt.

”Det hände något här, de bjöd in svenska familjer som vill lära känna nyanlända och familjer från campen. Det var många familjer som kom och nu har jag kontakt med en familj. Jag är med de varje helg, vi går ut tillsammans. Så jag tror om man själv vill integreras i samhället så kan man. Man kan på ett starkt sätt också.”

Kontakter med svenska familjer värderas högt bland de nyanlända. I mötet med svenska familjer finns ett hopp om att detta ska resultera i en utveckling och utbyte av erfarenheter. Dewey (1999, s. 83-84) lyfter vikten av ett socialt liv utifrån ett lärande perspektiv och kopplar detta till en form av utveckling inom olika grupper. Men att närma sig det svenska samhället på ett sådant sätt och att välja kontakter med svenska familjer gäller inte alla. En av de vi intervjuat är mycket tydlig i att lyfta fram att hon och hennes man väljer bort aktiviteter. De vill ogärna lämna sin bostad och skälen till detta presenteras såhär:

”Jag ser inte att någon ens hjälper mig varken jag eller min man. Absolut inte. Min man och jag skäms. Jag svär på Gud, vi går till vårt rum och ut. Ingen har ens sett oss här. Jag har ju varit här i sex månader. Fråga den kvinnan, ibland går jag och gråter hos henne. Hon frågar vad är det och jag säger att jag inte kan andas. Hon säger även gå ut, men jag kan inte gå ut. Det skiljer sig. Det är inte så att vi inte har sett mat, eller hur?... Det känns som jag endast har kommit hit för mat. Om man går ut så behövs det pengar. Vi kan inte köpa busskort, vi går inte ut. Vi får inte busskort. ... Jag svär det finns ingen utgång eller promenad, inget alls. Jag kan inte andas, det är inte hur som helst, vi kan inte andas.”

Det finns olika skäl till att personer väljer att isolera sig. Att ha förmåga att skapa relationer kan vara en aspekt som främjar hälsan men även något som betonar vikten stöd. Vi antar att asylprocessen kan bidra med frustrerande utmaningar då ekonomin, dvs. att ha mycket eller lite pengar att röra sig med kan vara begränsande. Detta kan leda till upplevelsen av att vara instängd. De som har kontakter med svenskar ser detta som en ingång i det svenska samhället och att nya relationer kan bidra till ett lärande eftersom dessa kontakter möjliggör ett utbyte av erfarenheter, vilket beskrivs som väsentligt.

Citatet ovan visar att bland de asylsökande finns personer som upplever en stark press under sin tid på asylboendet, att villkoren är mycket påfrestande för många är bekant även för andra bland respondenterna:

”... Så det här påverkar oss och vårt liv. Vi vill bli bättre, det här är något som motiverar oss framåt. Men det finns människor som påverkar sitt liv negativt, det finns fortfarande människor som sitter i sina rum och har låst in sig. De har inte gått ut tills nu.”

Omställningsprocessen tycks vara svår för vissa, alla efterfrågar inte aktiviteter eller andra möjligheter som skulle kunna bidra till integration, det kan finnas olika skäl till detta. I intervjuerna har det nämnts att vissa personer ständigt låser in sig på rummen av olika skäl, ett sådant skäl kan vara, att de inte orkar eller vill möta det nya livet och samhället. De asylsökande tilldelas en viss summa per dag för att de ska kunna laga mat och klara livets nödtröft. De små medel de har till sitt förfogande räcker inte alltid för sådant de vill göra som att exempelvis ta

sig utanför området. Behovet av pengar är något som påverkar förutsättningarna för integration men är också något som påverkar den psykiska hälsan, då vissa upplever det som att de är begränsade i sina möjligheter att ta del av det svenska samhället.

Att toaletterna delas och är smutsiga är ett problem som vi antar kan vara psykiskt påfrestande. De vi intervjuat menar att vissa nyanlända kommer från områden där det inte finns så mycket kunskap och medvetenhet om hygien på sätt som de själva finner godtagbart. De gemensamma toaletterna uppfattas som sjukdomsframkallande och att de måste bo en längre tid på boendet gör att situationen upplevs som besvärlig i längden. Att dela toalett och kök uppfattas som otryggt eftersom att man bor på ett nytt ställe där man inte känner någon, och att vissa kvinnor måste anpassa klädseln för kunna gå ut och möta andra människor, särskilt män.

Integration

Vänteläget kan bidra till osäkerhet och rädsla över att inte beviljas uppehållstillstånd. Detta är en viktig dimension och utfallet av beslutet påverkar de asylsökandes framtid. Den första tiden i Sverige kan vara fundamentet för att kunna etableras väl i samhället. Men även de erfarenheter kvinnor bär med sig från flykten och situationer i hemländerna kan påverka motivation och förutsättningar till lärande i det nya landet. Flera av kvinnorna ger dock uttryck för en önskan att integreras:

”God hälsa ja, det finns inte så mycket för integration. Jag önskar att de gör något så vi känner att man kan börja med praktik eller jobb, kan även lära sig språket och komma in samhället mer.”

”Jag svär, tack Gud det blir bättre. När vi ser att andra är vana vid oss och att det finns integration, man känner att det är bättre. Jag känner att det är bekvämare så. Det finns integration. Jag är en typ som integreras, problemet är att min situation låter inte mig, jag är ensam och min man är inte med mig. Mina barn är små, jag kan inte gå ut, jag kan inte ändra miljön. ... Så är det.”

Vi tolkar det första citatet som uttryck som betonar att integration förutsätter att man blir en del av samhället, detta genom att lära sig språket och integreras genom praktik eller arbete. Det andra citatet lyfter en känsla av tacksamhet och att man befinner sig i bättre förhållanden än tidigare. En annan dimension som vi anser är viktigt är att omständigheterna måste tillåta utrymme för integration, då denna kvinna uttrycker att hon är själv med sina små barn och av den anledningen blir det svårt att integreras, detta eftersom att hon kan uppleva ett stort ansvar över sina barn.

Väntetiden

Det som återkommande lyfts i intervjuerna är den långa väntan på beslut från Migrationsverket och att denna väntan på olika sätt påverkar hälsan. Väntetiden måste hanteras. De kan få socialt stöd av varandra men väntetiden kan vara extra problematiskt om det finns fler anhöriga kvar

i hemlandet. Väntan på beslut förklaras av kvinnorna som en mycket svår period som kan bidra till depressioner. Att vänta under många månader pressar dem psykiskt. I samtalen med kvinnorna påpekar de att man kan vara fysiskt sjuk men ändå må bra psykiskt, men att de psykiska påfrestandena upplevs som tyngre. I intervjuerna nämns sömnproblem och dessa relateras till att de lever i en osäker situation både om de ska få uppehållstillstånd eller inte och oron för släktingar i hemlandet:

”Vilket sätt? Allmänt? Jag svär, jag känner att jag blev mycket sjuk här, alltså jag fick en sjukdom för att jag är ensam och detta blir psykiskt påfrestande men även allt annat. Jag kan inte, alltså jag kan inte vänta mer på det här längre.”

”Väntan skapar depression, typ när jag hör att det tar två år så blir jag deprimerad. Såklart om den psykiska hälsan är inte bra eller den fysiska så kommer det påverka negativt direkt. Om man mår bra, ibland när man är sjuk fysiskt men är ändå glad, man känner att man kan göra mer än en person som är frisk fysiskt och är påverkad psykiskt. Det här skapar press och depression.”

”Du kan inte sova, du tänker vad beslutet kommer att vara. Om beslutet kommer snabbt då mår man psykiskt bättre, men än så länge mår jag psykiskt dåligt. I väntan på beslutet, vet inte om det kommer vara positivt eller negativt.”

Väntetiden är påfrestande, men någon ger också uttryck för att det kan underlättas genom relationer och stöd. I intervjuerna nämner de även betydelsen av att ha anhöriga på plats, vilket gör väntan lättare.

”Nu är jag och min familj här tillsammans, vi saknar ingen och vi väntar inte på att någon ska komma hit. Så det känns bättre än om att jag skulle vara ensam, eller om min man hade varit ensam.”

Vi tolkar relationer som en faktor som kan stödja asylprocessen på olika sätt, att de kan stötta varandra eller dela med sig erfarenheter och känslor. Detta betonar känslan av gemenskap, bekräftelse och trygghet. Enligt WHO:s (2003) definition av hälsa beskrivs det som en psykisk, fysisk och social dimension och av den anledningen menar vi att socialt stöd är en viktig faktor för hur man mår under asylprocessen.

Den upplevda hälsan

I kvinnornas berättelser framkommer det att traumatiska händelser har skett på vägen till Sverige och att dessa händelser är något som majoriteten fortfarande tänker på. Erfarenheter och känslor av svåra händelser finns även från hemlandet. De nämner även att det har varit med om farliga händelser som även upplevs som obehagliga och att de är händelser som inte går att glömma. Olika omständigheter som att leva i krig, att sova på gatan, gå över bergen, rädslan över havet och bemötandet av olika människor på vägen till Sverige är exempel på sådana

minnen. De nämner att trots dessa omständigheter strävar de efter att de vill leva bättre och må bättre men det finns också hinder på vägen.

Vissa uttrycker känslor som att hemlandet trots alla negativa minnen ändå är bättre, omständigheterna som asylsökande upplevs som svåra förhållanden att leva i. En annan aspekt är viljan att integrera sig trots hinder och begränsningar, som exempelvis att vara själv med sina små barn.

”Ja, ibland. Jag tänker på nätterna när vi var bland bergen. Det var så farligt och jag tänker ofta på situationen vi hade där. Det var kväll och vi kunde inte se vad som var under våra fötter. Jag kunde inte glömma alla minnen som vi hade från de 21 timmarna där.”

”Såklart, det här kommer vi aldrig kunna glömma. Det som vi gick igenom i vårt hemland kan vi inte glömma. Speciellt resan hit var jättesvår. I början när vi gick ut så tänkte vi att havet var svårast. ... Till exempel vi var tvungna att sova ute på gatan ibland, för att det finns inget hotell som tar emot oss.”

Händelser som ovan lyfts fram och bearbetas. De traumatiska händelserna är något som påverkar än idag och något som kommer vara svårt att glömma. De Maio och Åberg Palma (2010) beskriver psykisk ohälsa som kan vara en form av depression och posttraumatisk stress. Flyktingar är en grupp i samhället som kan lida av psykisk ohälsa, uppkomsten av det kan handla om exempelvis hemlöshet, arbetslöshet och social isolering. Av den anledningen kan depression och posttraumatisk stress vara något som flyktingar lider utav (De Maio & Åberg Palma, 2010). Detta kan ha en påverkan på de nyanländas hälsa och lärande, vilket relateras till hur väl de integreras i samhället. Exempelvis kan det handla om att lära sig språket, ha motivation och en stark KASAM för sin situation och hälsa. Om ett trauma ska kunna bearbetas är förmågan att kunna begripa och hantera situationen väsentliga utgångspunkter. Detta skulle kunna resultera i upplevelsen av meningsfullhet, trots omständigheter och svårigheter. Eftersom att Antonovsky (2005, s. 43-46) väljer att lyfta dessa tre fundament som viktiga komponenter för en god KASAM, dvs. begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet.

Olika förhållningssätt

I flera av svaren betonas vikten av stöd under asylprocessen medan andra respondenter vill lyfta fram sina förhoppningar om vad som ska ske när väntan på deras asylärenden är över och det kan börja sina nya liv. I sådana framtidsförhoppningar finns både möjligheter till bostad, studier eller arbete så att de kan försörja sig själva och bli en del av samhället. Alla är dock inte säkra på att få uppehållstillstånd, vilket givetvis bidrar till en oro och att de inte vill eller vågar ställa så stora förväntningar på framtiden. De vet inte hur deras situation kommer att se ut. Det som även påverkar är att personer i omgivningen har olika synpunkter på den tänkbara framtiden. Men även om svar ännu inte har getts om uppehållstillstånd eller att det inte finns en inställning hos flera att det finns en möjlig framtid i Sverige, är det därför viktigt att de lär så mycket som möjligt om Sverige under väntetiden. Andra förväntar sig inte något och säger sig vilja återvända till hemlandet så fort möjlighet ges. Av svaren att döma finns det därmed

tankar i ett brett spann från tänkbar utvisning, eller återflytt till de som ser möjligheten att stanna i Sverige och etablera sig här.

Vikten av ett positivt förhållningssätt lyfts fram i intervjuerna, förväntningarna riktar sig mot bättre dagar och förhållanden. De uttrycks även att det svenska folket är hjälpsamma och omtänksamma. De hoppas på att de kommande dagarna blir bättre och att de får ett boende utanför asylboendet.

”Det beror på vilket stöd, det första är boendet. Jag hoppas att när jag får uppehållstillstånd att jag hittar ett boende, sen är studierna viktiga och jobb. Det är tre saker för att livet ska kunna fortsätta.”

”Jag ser att de kämpar för att ge oss stöd. Svenska folket är omtänksamma mot de nyanlända, och att de förstår vår situation som vi går igenom. Tvärtom, jag tror och hoppas att de kommande dagarna kommer vara finare och bättre för de nyanlända när det gäller boende, när det gäller att vara snabb med uppehållstillstånd och så. Jag tror så.”

I ovanstående citat finns en mer positiv framtidssyn och en tacksamhet mot den välvilja som visats dem. Andra uttalanden i nedanför citat andas dock en mer mörk framtidsbild som speglar den osäkerhet som ryms i vänteprocessen och att det kan vara svårt att planera en framtid i en situation där det inte finns någon garanti om man ska få stanna kvar eller inte:

”Jag vet inte, jag förväntar mig inget än så länge. Det finns fortfarande folk som säger att de ska få utvisning och vissa har redan fått beslut, men vi vet inte hur vår situation kommer att vara.”

”Att vi lär oss, att vi får våra bidrag, att vi hittar bostad att leva i. Jag tror inte att vi vill ha mer än det här i ett land. För att vi har bestämt att åka tillbaka sen, vi har inte bestämt att bo här hela livet.”

Vissa är nöjda och mer positiva andra kräver och upplever att de behöver mer stöd än vad de hittills fått. Antonovsky (2005, s. 44-46) beskriver att individens förhållningssätt till sin situation är en väsentlig utgångspunkt för hur de väljer att se sin situation. Det kan handla om framtidstro och känsla av meningsfullhet trots att situationen är oklar. Vissa har svårt att mobilisera en framtidstro, vilket kan bero på deras bakgrund eller händelser i hemlandet eller resan som gör att de har svårt att hantera sin situation. Att de känner osäkerheten inför Migrationsverkets beslut, vilket leder till en passivitet som begränsar möjligheterna att fundera över hur framtiden ska se ut.

Flera av de som vi har intervjuat ser deras vistelse i Sverige som ett tillfälligt tillstånd och har önskemål om att flytta tillbaka till sitt hemland. I en sådan situation kanske tankar om en framtid i Sverige är inte nödvändiga eller ens tänkbara. Andra kanske upplever rädsla och osäkerhet för om de kommer kunna stanna kvar i Sverige. Osäkerheten inför framtiden och den stress som vänteläget innebär kan verka nedbrytande och därmed bidra till ohälsa. Av den

anledningen blir det väsentlig med en god KASAM som utgångspunkt för att kunna förhindra uppkomsten av ohälsa. Då det blir ett förhållningssätt att kunna hantera sin situation på ett begripligt och emotionellt sätt, vilket kan främja känslan av meningsfullhet.

Förväntningar på det svenska samhället

Känslan av att landet välkomnar dig kan vara ett bra stöd, sedan är det förmågan till att kunna integreras och att forma en framtid. En viktig aspekt är hur svenskarna accepterar dig och ditt sätt att vara, därefter är det viktigaste själva uppehållstillståndet och hur du är som person för att kunna utvecklas. Trots att integration är ett ömsesidigt ansvar ska man som person kämpa på egen hand också. Möjligheten till arbete är något som bör prioriteras, meningen är inte att nyanlända ska leva på skattepengar, enligt dem själva.

”Om samhället välkomnar dig i landet är det största stödet. Vänta inte bara på att landet ska ge dig, du måste också försöka kämpa.”

”Det viktigaste är att de hjälper de nyanlända, att de från början ordnar boende, klädsel, mat och dryck samt säker boende. ... Att lära ut till barnen men även att lära ut till vuxna också. Att de vuxna får tillåtelse att jobba, ge de möjligheten till att lära sig språket. Börja med att lära ut språket till de, innan uppehållstillståndet. De behöver inte vänta i två år och sen och ge uppehållstillstånd. Det kan ta upp till två år och sen kan man börja validera sin utbildning och sedan ge de tillstånd och det här kan ta upp till fyra eller fem år. Det här är en lång tid. ...”

Det finns samtidigt en kunskap om att alla svenskar inte alltid ser positivt på asylsökanden och att det finns en kritik bland vissa mot att många människor ska försörjas av skattemedel. De intervjuade förhåller sig till detta och tydliggör att de vill kunna försörja sig själva och att inte ligga det svenska samhället till last, men för det krävs möjligheten till arbete och en förståelse från svenskar om att asylsökanden har varit tvungna att fly.

”... Ge oss möjligheten till jobb, här har människor kommit för att jobba. Hur tänker folket, de flesta svenskarna som är emot flyktingar, de tror att vi ska leva på deras skattepengar. ... Men det är fel tankesätt, människor har kommit för att säkra sitt liv. ... Det var situationer som tvingade oss och det är absolut svårt för en människa att leva med. ... Vi vill inte mer än att de accepterar oss, vi kom hit för att jobba, inte för att leva på svenskarnas skattepengar. Vi vill jobba och ha ett självständigt liv men vi vill även vara en del av samhället. Bara att de accepterar oss och de ger oss möjligheter till jobb och att alla får möjligheten att visa sig själv.”

”Det finns mycket folk här. Jag vet att de inte vill ha nyanlända, men vi kom inte med viljan, om vi inte hade krig och om vi inte hade sett mycket för att vi såg mycket och svåra situationer. Vi hade inte tänkt att komma hit eller till ett annat land. Jag önskar att de förstår vår situation. Vi hoppas också på att landet ska vara säkert, så vi och de lever i säkerhet. Vi vill inte ha mer än att de ska förstå vår situation.”

Möjligheten till arbete är vad som de flesta nyanlända önskar sig. Att bara leva på skattepengar som nyanländ upplevs inte som önskat. Majoriteten poängterar att de har varit tvungna att lämna hemlandet på grund av krig. Nu vill de känna sig självständiga men även som en del av samhället. De vill lära sig språket så fort som möjligt.

Några av de nyanlända säger att många svenska invånare inte prioriterar nyanlända. De menar att det finns fördomar om att nyanlända endast kommer hit utan att vilja arbeta eller ha någon form av sysselsättning. Respondenterna känner sig inte bekväma med sådana tankar och idéer då de inte är vana att få pengar från någon annan. De försöker visa sig själva och kommer att visa vilka de är som personer. De vill lära sig språket innan de får uppehållstillstånd. De vill också ha möjligheter att validera sin utbildning enligt det svenska systemet. Vi tolkar respondenternas svar som att de får lära sig svenska och validera sin utbildning skulle gynna både parterna. Som asylsökande kan det vara psykiskt påfrestande att ha känslan av att inte accepteras och att inte uppleva att samhället har en förståelse för deras situation. Detta kan bidra till olika nedbrytande känslor som kan påverka hur väl de integreras och hur delaktiga de väljer att vara i det nya samhället. De negativa känslorna kan exempelvis handla om att inte våga integrera sig då man inte upplever att man är välkommen eller accepterad.

Lärande

Aktiviteter

Den ena respondenten går inte ut och har inga relationer eftersom hon känner sig osäker. Detta beskrivs följande:

”Jag svär det finns inget och som du vet jag går inte ut jag har inte vänner. ... Min camp består mycket av män...”

Andra lyfter fram att aktiviteter som erbjuds via frivilligorganisationer och supportgruppen gör det möjligt att lära sig det svenska språket och få insyn i det svenska samhället. Att kunna svenska beskrivs som en mycket viktig ingång för integration och för att kunna ha inflytande i samhället.

En del nyanlända försöker hitta praktik för att ha någon form av sysselsättning. Det är svårt då de menar att det finns stora skillnader mellan hemlandet och Sverige. På asylboendet erbjuds olika aktiviteter men det uppfattas ibland som svårt att välja aktiviteter utanför boendet eftersom det då behövs pengar att förflytta sig.

”Nu lär jag mig svenska språket, jag går till ABF och supportgruppen. Det viktigaste är att jag lär mig språket så att vi kan integreras i samhället, så vi lär oss deras språk.”

”... Det här är inte något som vi är bekväma med för att vi är inte vana att ta något från någon annan. Så jag försöker nu att hitta någon typ av praktik för att jag inte kan jobba om jag inte praktiserar för att det skiljer sig från mitt hemland. ... Så nu försöker jag att hitta praktik, jag

har tid med en skola i... Jag ska dit och hoppas att det går bra. Det första jag ska göra är att praktisera och sedan försöka, om de utvecklas och de gillar mig och om det finns plats så vill jag bli anställd, annars får jag försöka hitta jobb på ett annat sätt.”

”Jag går i skolan, efter skolan har vi inget annat som är bra. När jag kommer hem så pluggar jag. Men jag har ingen annan aktivitet som är bra. Till exempel musik, gym. Jag gillar gå på sådant, men av de pengarna vi får så räcker det inte.”

Av dem som väljer att delta i olika aktiviteter tolkar vi det som främjande – de skapar relationer med andra, de lär och väntetiden upplevs som mindre påfrestande. Via kontakter med företag och organisationer söker de praktikplatser och möjligheter att komma utanför asylboendet för att lära sig om arbetsvillkor och hur det svenska samhället fungerar.

Av de som har barn som går i skolan lär sig också föräldrarna. Barnen har börjat prata svenska. De lär sig lite från barnen, från ABF och genom supportgruppens aktiviteter. Vissa pluggar hemma och repeterar de kunskaper som de har fått med sig. De beskriver att det handlar om att jobba med sig själv och kämpa:

” ... Mina barn går i skolan, de kan prata svenska nu. Jag tar lite från dem, från ABF och kollar vilka lektioner som supportgruppen har för att kunna närvara.”

”... I tre månader har jag lärt mig nybörjarsvenska, så säger läraren idag till mig att du är bra... Tack Gud. Men jag går och studerar, jag repeterar mina kunskaper. Man måste jobba på sig själv”.

”Ja, jag har gått i skolan i två månader.”

”Ja, i ABF och ibland i språkcaféet.”

Att snabbt lära sig språket verkar vara en viktig aspekt för flera, man måste jobba med sig själv som person. De måste kämpa och att lära sig språket ger både en sysselsättning och skapar mening i tillvaron. Att lära sig språket är en framåtsyftande handling. Språklektionerna ger även en möjlighet för att kunna få feedback eller en annan typ av bekräftelse på att de både kan lära och att deras strävan ger resultat. Sådana aktiviteter kan förstås som både sociala, utvecklande och hälsofrämjande. Den sociala dimensionen i detta kan handla om att nyanlända får möjligheten att träffa nya människor, detta kan vara främjande då många upplever att de är ensamma eller att de inte känner någon.

En annan aspekt i detta som vi anser kan förknippas med lärande och utveckling är att nya relationer i sig blir en möjlighet för utbyte av nya erfarenheter med människor som befinner sig i samma läge. Detta i sig kan vara hälsofrämjande då det skapar möjligheten för sociala relationer som även bidrar till lärande då utbyte av erfarenheter kan vara utvecklande och främjande för hälsan. Nya erfarenheter kan leda till nya förhållningssätt gentemot den situation man befinner sig i. ABF och språkcaféer kan även vara en miljö som kan upplevas som

stödande då kvinnorna ibland befinner sig i en situation som de upplever som hopplöst eftersom att väntetiden på beslut om asyl är mycket lång. World Health Organization (2016) beskriver vikten av stödande miljöer som kan vara hälsofrämjande. Då det även kan skapa en känsla av integration och att stödet i miljön ger de nyanlända bättre förutsättningar för att kunna integreras.

Att lära känna samhälle och kultur

Majoriteten säger att de ännu inte känner till den svenska kulturen men att de tror att när de väl gör det så ska det vara något som de uppskattar. Sverige som land betraktas som ett fint land att bo i, detta eftersom att det är ett tryggt land. Självklart ser de svårigheter i integrationen men de pekar samtidigt på att kultur ska respekteras. De har redan förstått att barnens uppfostran skiljer sig från det de är vana vid från hemlandet.

”... Jag har inte bekantat mig än med den svenska kulturen, men den är säkert fin. Om vi gillar något, så kommer kulturen hjälpa oss att integreras.”

”Det är land som är fint att bo i, man mår psykiskt bra men det kan vara svårt för oss att integreras med det. Lite, inte mycket. När det gäller att uppfostra barnen, det finns saker som vi har som de inte har här. Det kanske det som är svårigheten bara.”

”Svenska kulturen, praktiskt så har jag inte öppnats till den mycket. Men det som jag fick av den fram tills nu är relationerna med svenskar och kulturen. Det finns en skillnad från vår kultur. Men samtidigt är det en kultur som förtjänar respekt.”

De flesta är ännu inte så bekanta med den svenska kulturen. Detta kan bero på att de inte har haft så många tillfällen att komma utanför asylboendet och därför inte har mött så många svenskar eller har haft förutsättningar att lära känna landet via exempelvis praktikjobb.

Sverige uppfattas som ett demokratiskt land där individen har rätt att uttrycka sina åsikter utan att behöva vara rädd. De svenskar man mött är kunniga och utbildade. Vad de hittills tagit del av visar stora skillnader mellan vad de är vana vid från hemländerna men det finns också många likheter. En aspekt som betonas är att det finns frihet i skolan men också att det finns skillnader i normer och värderingar över hur skolan bör vara. Vissa delar av hur en svensk skola fungerar upplevs vara ett problem för vissa av de nyanlända.

”Ja, det är ett demokratiskt land, du kan prata och säga din åsikt utan att du behöver bli rädd.”

”Deras kultur är att alla är kunniga, de flesta är utbildade... Så vi försöker lära för att bli som dem.”

”Så klart, det finns stora skillnader. Det finns grejer som liknar vår, det finns vissa som långt från oss.”

”Friheten i skolan, de sätter på filmer och det finns sexscener. De flesta invandrare är muslimer i klassen ..., när vi ser det så skäms vi verkligen. För att i muslimska skolor fanns det inte sådant och tjejer och killar gick inte i samma skola. Det är ett problem.”

Något som vi tolkar som väsentligt är hur de upplever skolan och systemet, då vi antar att friheten i skolan kan vara något nytt. Det kan vara normerna och värderingarna i skolan som upplevs som utmanade. Vi antar att i de exempel som de nämner, exempelvis filmvisning, kan finnas aspekter som kan kännas nytt och problematiskt. Vi antar att detta beror på att de flesta i de skolklasserna som respondenterna känner till att eleverna har en muslimsk bakgrund och att vissa aspekter kan upplevas konstigt. Exempelvis kan det vara att de är vana vid hur skolan är uppdelad då vi antar att de är vana vid att tjejer och killar inte går på samma skola eller i samma klass i hemlandet. Av den anledningen kan detta upplevas som ett problem.

Vår tolkning är att kulturen kan upplevas som positiv och negativ beroende av perspektiv. Ett exempel skulle kunna vara barnens uppfostran då vi antar att många vill ha kvar sin kultur och religion trots att de bor i ett nytt land. Vi tolkar även att det kan finnas exempel på integration och en större förståelse för kulturen, och varför den ser ut som den gör. Något som kan kännas som nytt och främmande är känslan av att bo i ett demokratiskt land där de nyanlända inte behöver känna någon rädsla över att uttrycka sig. Detta antar vi kan relateras till de omständigheter som de har haft i hemlandet, där mänskliga rättigheter kan vara något som inte betonades.

Framtid

De nyanlända kan uppleva att deras asylutredning går väldigt långsamt, exempelvis har vissa ansökt i sju månader och upplever därför att det går väldigt segt. Många kan uppleva att de inte kan göra så mycket åt sin framtid just nu, men känslan av att kämpa är något som värderas högt bland kvinnorna. De upplever att de får stöd för ett bra liv och för att de ska kunna känna sig bekväma, men även möjligheten till att kunna utvecklas.

”Vet inte, framtid? ... Mina handlingar går väldigt långsamt. Allt är segt... har ansökt nu i sju månader, men vet inte vad beslutet blir än. När man väntar på beslutet är det väldigt svårt, ändå om livet rullar, den delen finns med en.”

”Min framtid, jag kan inte utforma den än så bra... men nu kämpar jag och jag ska kämpa.”

”De hjälper oss med ett bra liv, bekvämlighet så att man kan utvecklas. De hjälper oss att lära oss. Om de lär oss att prata med de så får vi se hur vi kan bygga ett bra samhälle.”

Den långa handläggningstiden är en väldigt jobbig period och vi antar att det även kan vara psykiskt påfrestande. Många bär på känslan av att inte veta hur framtiden kommer att se ut och vi tolkar detta som en faktor till frustration. Trots svårigheter är det många asylsökanden som kämpar trots omständigheterna.

Vi antar att tankar och känslor gällande framtiden kan vara frustrerande då de asylsökande alltid bär på tanken av uppehållstillstånd. Detta kan vara påfrestande trots att man har goda förutsättningar på asylboendet och i nuläget. De intervjuade lyfter fram att de upplever att de flesta svenskar stöttar och lär dem. Vikten av att tillägna sig språket betonas återkommande som det viktigaste för integration.

Vår tolkning är att integration är ett ömsesidigt ansvar som kan gynna båda parterna. Genom att lära nyanlända det svenska språket kan det finnas goda kunskaper och arbetskraft att ta del av, detta eftersom att många har utbildning och arbetslivserfarenhet. Vi relaterar integration som en empatisk känsla för mänsklighet, detta eftersom att vi antar att de nyanlända upplever goda förutsättningar på asylboendet.

En viktig ingång som beskrivs i intervjuerna är vikten utav att ha balans i livet. Kvinnorna beskriver att en god balans i livet främjar och bidrar till att man får utrymme att kunna hjälpa andra. Många kan uppleva Sverige som positivt eftersom att det är ett land som tog emot dem. Flertalet kan uppleva att de vill bidra med något som ett sätt att betala tillbaka den medkänsla det svenska folket har gett dem.

Önskan att bli en framgångsrik person finns hos vissa av de nyanlända. Det finns en önskan att fortsätta på det arbete eller de studier man har haft i hemlandet. Många upplever läraryrket som inspirerande då många älskar att arbeta med barn. I samtalen om framtiden är det flera som säger att de prioriterar sina barn i första hand. I Sverige får barnen möjligheten till skolgång och utbildning, men de vill även att barnen ska ha kvar den kultur de härstammar ifrån. Majoriteten vill lära sig språket och jobba, detta för att kunna hjälpa andra och Sverige. Många har även önskan av ett stabilt liv för att sedan kunna åka tillbaka till hemlandet.

”Min framtid jag säger till dig. Om jag har balans, det viktigaste är balans. Om du har balans i ditt liv, du ska försöka ha balans...”

”Jag önskar att jag kan göra något åt det landet som omfamna mig, jag önskar att jag kan gott göra för det de gjorde för oss, att ta hand om oss ... Till exempel min dotter har värme och går på förskolan, barnen i hemlandet får migrera från ställe till ett annat ställe... Så jag önskar att vi kan ge något fint till det landet som vi befinner oss i. Att vi kan hjälpa om det gäller jobb eller utbyte av erfarenheter, eller vad som helst som vi kan ge till Sverige.”

”Jag önskar att jag kommer vara en mycket lyckad person i mitt yrke. Jag önskar att jag blir klar, jag var lärare i hemlandet och jag önskar att jag går ut och fortsätter med det här yrket. För att jag älskar det är yrket jätte mycket. Speciellt om jag är lärare till barn, jag älskar barn jätte mycket. Jag önskar att jag kommer vara perfekt i det här yrket, att jag ger allt jag har.”

”Jag tänker i framtiden, att det viktigaste är våra barn. Att de ska studera och lära sig, att de blir kvar så som vi vill ha dem, så att de inte går ifrån oss.... Jag önskar att inte det inte blir så, det andra jag önskar är att jag kan uppfostra mina barn om det som de lär sig här. Det är fina saker och att vi lär oss och jag önskar om jag lär mig språket, jag vill hitta något som jag

kan jobba med, något som jag vill eller hjälpa andra. Bara det och jag vill ha ett stabilt liv med min familj och att jag åker tillbaka till mitt hemland.”

Vi antar att de flesta vill ha balans i deras liv och vår tolkning är att det är en faktor som främjar deras situation. Balans kan även bidra med att man får möjligheten och utrymme att kunna hjälpa andra. Vår tolkning är att många vill bidra med det stöd de har fått och ge tillbaks, detta genom att arbeta och i utbyte av erfarenheter. Vi antar att många upplever tacksamhet till Sverige och att det är många som jämför hur andra barn har det i hemlandet. Flertalet av de som har arbetat som lärare i hemlandet vill fortsätta arbeta med det i Sverige. Det kan handla om att de älskar yrket och att de vill fortsätta att arbeta med barn.

En annan viktig ingång är de nyanländas barn och deras förhållanden. Vi antar att detta är en viktig aspekt för de och att de kan påverka deras hälsa. Vi tolkar det som att skola och utbildning är faktorer som de önskar för deras barn och vi antar att det relateras till goda livsvillkor. Vi antar även att det kan skapa känsla av frustration och oro med tanke på vad de som familjer har gått igenom i hemlandet. En annan viktig ingång är att de vill ha kvar barnen enligt deras kultur och traditioner.

Vi antar att språk har med integration att göra eftersom att det ökar inflytandet i samhället, exempelvis genom praktik, arbete och utbildning. Majoriteten önskar sig ett stabilt liv och vi antar att detta förknippas med de erfarenheter de har upplevt i hemlandet. Vår tolkning är även att flertalet vill åka tillbaks till hemlandet. Detta kan bero på saknad och att det inte var en vilja att söka asyl i Sverige, utan att de var tvungna. Vi antar att de även kan bli svårt för de att komma in i samhället och integreras, detta eftersom att de är vana med sitt hemland, språk och kultur.

Resultatanalys

För att kunna uppnå en god folkhälsa och livskvalité för alla grupper i samhället är strategier viktiga faktorer. Lärande kan ses som en princip för att kunna arbeta för en god hälsa och därför är det viktigt att ha ett brett kunskapsfält kring lärande och hälsa som fenomen. Lärande är inte enbart en förutsättning för samhället, utan även viktigt för individerna själva, då lärandet skapar utrymme för reflektion. Detta kan kopplas till hur man uppfattar tankesättet och hur man uppfattar sin omgivning och situation, där förutsättningar kan vara en viktig komponent. Antonovsky (2005, s. 44-46) betonar vikten av KASAM och hur det som förhållningssätt påverkar individens hälsa. Det kan förknippas med lärande och utveckling som bidrar till en god hälsa.

Utifrån ett individperspektiv kan det finnas olika tillvägagångssätt för att stimulera lärandet för de nyanlända kvinnorna. Upplevelsen av att befinna sig i ett demokratiskt land kan väcka olika typer av känslor. En aspekt skulle kunna vara trygghet och säkerhet men även handlingsutrymme. Individens autonomi är något som framhävs i den svenska kulturen och detta kan vara en viktig komponent för lärande och utveckling. Det relateras även till hälsa eftersom att goda förutsättningar bidrar till en god fysisk och psykisk hälsa samt välbefinnande.

Detta kan även stärka och stimulera individens självkänsla och motivation. Det framhäver även ett perspektiv där individens bakgrund, kultur och religion är bekräftat i samhället, vilket kan vara hälsofrämjande.

Individens etablering kan även skapa en känsla av meningsfullhet, detta genom att känna sig integrerad och behövd. Detta genom att ha tillgång till olika meningsfulla aktiviteter, men även möjligheten till att lära sig språket. Det blir en viktig komponent för det sociala livet, integrationen men även handlingsutrymmet i ett nytt land. Olika känslor som kan uppstå av integration är trygghet, bekräftelse och inflytande. Detta eftersom att hälsa och lärande kan kopplas starkt med delaktighet, vilket är ett främjande fenomen.

Genom etablering skapas även sammanhang för att förstå det nya samhället, vilket kan vara till en fördel för den egna självkänslan. Etiska och demokratiska aspekter i det svenska samhället betonar även religionsfrihet och yttrandefrihet. Detta blir ett fundament för hälsa och lärande, eftersom att goda förutsättningar främjar individen. Genom att förstå det nya samhället och kulturen kan individen även uppleva trygghet. Anledningen till detta är att samhällets utformning kan vara något som de saknade i hemlandet, dock är detta en positiv aspekt som kan vara främjande.

Något som respondenterna lyfter fram i intervjuerna handlar om boende situationen där vi förstår att det finns ett visst missnöje men också oro över att bristande hygien kan leda till hälsoproblem. En annan faktor som lyfts fram, är vikten av att snabbt kunna få lära sig svenska, där är erbjudna aktiviteter en viktig del. Relationer till andra på boendet men även med svenskar poängteras. Av intervjuerna förstår vi också att väntetiden bidrar till att flera mår psykiskt dåligt. Att individen mår bra både fysiskt och psykiskt kan skapa utrymme för handlingar som kan ses som möjligheter till lärande och utveckling. Utveckling kan ses som ett moment där olika faktorer genereras under asylprocessen, exempelvis att lära sig det svenska språket, lära känna samhället och svenska familjer. Utveckling inom vårt sammanhang är de faktorer som skapar delaktighet och ökad inflytande för de nyanlända kvinnorna.

Att kvinnorna lyfter fram boende situationen som problematisk kan förklaras med den oro de känner för smitta och sjukdomar. Men oron gäller inte enbart detta utan kan sannolikt också härledas till att de i hemlandet inte är vana att leva kollektivt och tillsammans med främmande människor, i synnerhet inte med främmande män. Detta uppfattas som frustrerande när skillnad i kultur inte tas hänsyn till. Ett annat perspektiv är att det finns kvinnor som bär slöja och måste ta på sig den varje gång de behöver gå utanför rummet, exempelvis för toalettbesök. Detta uppfattas som obekvämt men också otryggt. Risken för rädsla eller psykisk ohälsa är något som betonas här. Ekblad och Hollander (2010, s. 101) väljer att lyfta att psykisk ohälsa förekommer mer bland invandrarkvinnor än män. Detta blir en faktor som kan ses som ett motstånd för lärande, då det påverkar kvinnornas hälsa negativt och en dålig hälsa minskar förutsättningar för lärande och delaktighet.

Integration är ett fundament som vi väljer att diskutera i vår studie. Integration är något som är betydelsefullt för kvinnorna. Att lära sig språket, att gå på olika aktiviteter och ha goda

relationer är något som gynnar de nyanländas integration. Dessa exempel är förutsättningar för att kunna integreras i samhället, då diverse exempel kan skapa olika möjligheter.

Språk kan vara ett exempel som kan öka individens kontroll och inflytande i livet, då det även främjar självkänslan och kan vara något som gör att de upplever att de kan klara sig själv i sin vardag. Att gå på olika aktiviteter är en möjlighet som även förutsätter lärande, då det blir ett sammanhang där de kan lära känna nya människor vilket främjar den sociala aspekten av hälsa. Det är en faktor som kan skapa en känsla av gemenskap men även medkänsla då det kan vara människor som befinner sig i samma situation. Relationer med andra nyanlända kan vara en del för att kunna integreras, detta kan ses som ett stöd. Ett annat exempel är även att relationer med svenska familjer kan vara en främjande faktor, då det blir ett utbyte som kan handla om det svenska samhället och hur den fungerar. Vi kopplar detta till Ekblad och Hauff i Eriksson-Sjö, Ekblad och Kecklund (2010) eftersom att det beskrivs i studien att tidsväntan kan vara en aspekt som förknippas med självmordstankar på grund av isolering.

Kultur är ett fenomen som blir relevant i vår studie då detta är något som lyfts i intervjuerna. Flertalet förknippar kulturen som något positivt och fint dock upplever de att det finns skillnader i det gamla hemlandets kultur och i det nya samhällets. En intressant aspekt som vi vill lyfta är demokratins betydelse och att de kvinnor vi intervjuat lyfter fram att de kan uttrycka sina åsikter utan rädsla. Detta väljer vi att se som något positivt trots att de upplever stora skillnader i kulturen för övrigt. Vi ser möjligheten att uttrycka sina åsikter som något som kan vara främjande för dem eftersom att inte behöver känna någon rädsla över att exempelvis kunna säga vad de vill. Dock kan de ändå uppleva frustration över de stora skillnaderna mellan det gamla och det nya. De frustrerande känslorna kan vara en risk för integration i det nya samhället då vissa väljer att ha kvar sin kultur och inte vill eller kan lära känna det svenska samhället. Andra kan ha balans och kompromissa med det som upplevs bekvämt. Oavsett om man väljer att behålla sin kultur eller kompromissa samt balansera med den svenska kulturen är det viktigt att ha en god självkänsla. Vi ser integration som ett ömsesidigt förhållande och därför är det viktigt med kunskap och respekt för olika kulturer, vilket även betonar etik. Därför väljer vi att betona Nydell (2012, s. 1) där vikten av förståelse för olika kulturer och olika grupper poängteras som väsentligt.

Slutdiskussion

Vår studie har varit inspirerande då uppsatsämnet har väckt många olika känslor och flyktingströmmen under det senaste året är något som har berört oss båda. Oavsett flykting eller inte är mänskliga rättigheter och etik viktigt oavsett vilken grupp man studerar. Folkhälsa har varit ett intressant ämne i vår utbildning där integration är ett intressant område.

Utifrån vår hälsovetarbakgrund anser vi att de villkor och förutsättningar i samhället som gäller för flyktingar eller nyanlända är en mycket väsentlig utgångspunkt för hälsa och lärande. Vi ser psykisk hälsa och lärande som ett ömsesidigt förhållande och att de påverkar varandra. Hur hälsa och lärande samverkar är ett intressant fenomen att studera i det sammanhang som de nyanlända befinner sig i. Det är viktigt att studera om på vilket sätt asylprocessen bidrar till

integration, i synnerhet som handläggningstiderna är långa och att det kan ta lång tid innan beslutet om uppehållstillstånd ges. Av den anledningen anser vi att hur väntetiden upplevs och de möjligheter som erbjuds under denna tid är betydelsefull för både hälsa, lärande och integration. Vi har valt att studera kvinnors upplevelser om villkor och förutsättningar som asylsökanden.

Villkor och förutsättningar rör den miljön kvinnorna befinner sig i och de bostäder de tilldelas. Kvinnorna framför många synpunkter på boendets utformning och kvalitet. De är tacksamma för att de har en trygg plats att bo på men de ser problem i de bristande hygieniska förhållandena i gemensamma toaletter och kök. Här finns bland vissa kvinnor en oro för att bristerna ska leda till sjukdom och ohälsa. En annan aspekt är att asylboendet kan uppfattas som ett minisamhälle och detta utifrån att det är en avskild plats där många aktiviteter finns inom boendet men också att supportgruppen, Röda korset och exempelvis Rädda Barnen är frivilliga organisationer som finns på plats och vars aktiviteter bidrar till att skapa stödjande miljöer för de asylsökanden. Vi tolkar att kvinnorna uppskattar möjligheterna till att göra något meningsfullt under väntetiden och många väljer att delta i de aktiviteter som erbjuds. Möjligheten till olika aktiviteter bidrar till goda förutsättningar för lärande som i sin tur skapar möjligheter för en god hälsa och utveckling.

En annan utgångspunkt kan vara att Sverige är ett av de få länder som tar emot flyktingar och asylsökanden. Sverige som samhälle betonar mänskliga rättigheter, etik och demokrati. Av den anledningen blir detta väsentligt för flyktingarnas val. Samhällets utformning och den kulturella ingången blir extra väsentlig för den grupp kvinnor som vi har valt belysa. De negativa erfarenheterna från hemlandet blir något som man istället kan välja att bearbeta. Viljan för integration är en mycket viktig ingång trots att väntan på uppehållstillståndet begränsar möjligheterna att välja leva sin vardag på egna villkor. Dewey (1999, s. 83-84) beskriver ett viktigt begrepp som kontroll som betonar att det handlar om förmågan att kunna anpassa sig, vilket lyfter vikten av dimensioner som lärande och utveckling. När en individ har en god självkänsla och psykiskt välbefinnande kan det vara en förutsättning för att kunna lära sig och vara positiv till det. Av den anledningen skapar det utrymme för lärande vilket gör att människans positiva förhållningssätt gör det möjligt för utveckling för sig själv.

Vi tolkar att asylprocessen kan upplevas som begränsande, detta eftersom att vuxna asylsökande inte har möjligheten att studera svenska på SFI eller komplettera sina utbildningar. Detta resulterar även i att de inte upplever att de kan integreras i samhället, eftersom att språket blir ett hinder för delaktighet. Dewey (1999, s. 153-154, 160, 163) menar att pedagogiken kan framhäva aspekter som språk, social kompetens, personlighetsutveckling, samhällsnytta och kunskap som relateras till individens inflytande i samhället. En annan utgångspunkt av migration är att nyanlända har olika hälsotillstånd, vilket i sin tur kan påverka förutsättningar för mående och lärande som nyanländ. Hur tiden på att asylansökan ska behandlas ser ut kan påverka den enskildes situation och möjligheter. Detta är något som relateras till deras framtid och Sveriges utveckling och folkhälsa. Eftersom att de nyanlända blir en del av samhället blir deras erfarenheter och hälsa något som påverkar samhället. Den första tiden i Sverige kan bli väsentlig för deras upplevelser av det nya landet, men även för deras framtidsmöjligheter.

Erfarenheter och känslor kan påverka deras utvecklingsmöjligheter. Upplevelsen blir starkt kopplad till hur man väljer hantera allt och hur man även väljer att se på det, dvs. positivt eller negativt.

Eftersom att vi har valt att definiera hälsa enligt WHO's definition värderar vi fysiska, psykiska och sociala förutsättningar som en basal grund. Vi väljer att koppla villkor och förutsättningar med deras första tid i Sverige och hur väl de integreras i samhället. Av den anledningen blir lärande en väsentlig faktor för hur delaktiga de är i samhället men detta påverkas även av ett demokratiskt förhållningssätt. Detta eftersom de nyanlända kvinnorna kommer ifrån ett samhälle där de hänvisar till krig och förtryck. Vi tolkar att dessa kvinnor har upplevt svåra förhållanden under resan till Sverige. Vi antar att de svåra förhållanden de upplevt under resan kan ha påverkat deras hälsa, då det handlar om många traumatiska händelser. Vi tolkar även att dessa kvinnor inte har haft något val med tanke på sin situation i hemländerna. Svåra förhållanden som krig och kränkta rättigheter är något som kan bidra till att man är tvungen att fly från hemlandet, oavsett resans omständigheter.

Att genomgå svåra förhållanden ensam kan vara mer psykiskt påfrestande än att ha anhöriga med sig. Dock kan detta tolkas ur ett annat perspektiv då vissa har haft barn med sig under resan. Detta kan vara psykiskt påfrestande då man är ensam och har ett stort ansvar under mycket svåra förhållanden. Vi antar att det kan vara jobbigt att inte ha någon att dela känslor eller tankar med under en sådan period. Under resan antar vi att dessa kvinnor har upplevt massa olika känslor som kan vara påfrestande än idag. Vi antar även att det är något som de nyanlända kvinnorna bearbetar än idag. Det kan vara påfrestande då vi antar att många kvinnor har anhöriga i hemlandet och att de är medvetna om vilka omständigheter som de kan tvingas gå igenom om även de ska fly från sitt land. Att fly ensam eller med barn. Att skapa arbetsmöjligheter skulle kunna vara ett sätt att gynna samhället med, detta antar vi utifrån de svar vi har fått.

Vi anser att tidigare svåra förhållanden kan påverka individens hälsa och att uppkomsten av ohälsa kan skapa en negativ inställning på allt. Exempelvis kan upplevelser innebära att man bär med sig tunga känslor som tar tid att bearbeta. Detta kan resultera i att den nyanlända inte känner motivation för framtiden på grund av den psykiska påfrestandningen, de har varit med om och är utsatta för. Avsaknad av ork och motivation kan påverka individens lärande under asylprocessen. Om man inte upplever att man mår bra kan man kanske inte uppleva förutsättningar för lärande. Dessutom kan detta påverkas av omgivningen och möjligheten till goda relationer som ett stöd för att exempelvis inte uppleva ensamhet. Stöd kan vara en god förutsättning för att må bättre och för att känna motivation. Något annat som kan påverka den nyanländas hälsa och motivation är effekten av att uppleva ett för stort ansvar med barnen i ett nytt land.

Vår slutsats är att förutsättningar och villkor under asylprocessen är en viktig dimension. Det kan handla om olika typer av stöd om förutsättningarna i boendemiljön eller i det sociala livet, i lärande som kopplas till praktik eller arbete men även för att kunna lära sig den svenska kulturen.

Nancys slutdiskussion

Lärande är ett fenomen som jag ska fokusera på och anknyta det till ett individ- och samhällsperspektiv med betoning på den grupp nyanlända kvinnor som är utgångspunkten i uppsatsen. De nyanlända kvinnorna befinner sig i asylprocessen och detta kan upplevas på olika sätt. Oavsett är det viktigt att de befinner sig i ett sammanhang som de kan uppfatta som stödjande men även som stimulerande för deras lärande. En ingång som beskrivs i resultatet är att lärande kan förknippas med att man lär sig det svenska språket, det blir en viktig förutsättning för att kunna integreras i samhället. Att ta del av aktiviteter och språkcaféer är aktiviteter som skapar mening och rutiner under väntetiden. En annan utgångspunkt är att möten med andra människor bidrar till ett sammanhang, där man kan utbyta erfarenheter med människor som har liknande erfarenheter. Men även svenskar som kan bidra med kunskaper om det svenska samhället och språket.

Utifrån ett individperspektiv skulle det även kunna vara ett sätt för att öka individens delaktighet och inflytande i det nya landet. Språk blir också en förutsättning för kommunikation men även för praktik eller arbete. Praktik eller arbete skulle kunna vara faktorer som sätter individen i ett sammanhang för lärande, men även med en betoning på integration. Då det ger en förutsättning för att komma in i samhället. Oavsett vilket perspektiv man väljer att lyfta är lärande ett fenomen som ökar individens delaktighet och inflytande där språk blir en viktig aspekt.

Av den anledningen vill jag återknyta till pedagogen Paulo Freire då han lyfter lärande som ett fenomen som stimulerar individens delaktighet och inflytande. Freire (1996, s. 11-12) beskriver att läs- och skrivkunnighet är en dimension som kan kopplas till individens självkänsla, då ökad kunskap blir något som utformar ett kritiskt förhållningssätt. Detta kan leda till att individen börjar se kritiskt på samhället, vilket kan bidra till att individens delaktighet och inflytande stimuleras, men också möjliggöra att individen kan påverka i samhället (Freire, 1996, s. 11-12). Lärande är även något som jag vill lyfta i ett samhällsperspektiv, detta eftersom att lärande och integration är faktorer som skulle kunna relateras till samhällets förutsättningar. Betydelsen av att kunna tillägna sig språkkunskaper men också få möjligheten till praktik eller arbete kan ses som viktiga steg i integrationsprocessen, och något som samhället bör stödja redan under asylprocessen. Att de nyanlända praktiserar eller arbetar skulle även kunna ses som en förutsättning som gynnar samhället, dvs. att samhället tar tillvara de kompetenser samt erfarenheter hos dem som väljer att söka asyl i Sverige.

Utifrån tidigare forskning lyfts vikten av meningsfulla aktiviteter. Ekblad m.fl. (2013) har genomfört en studie med betoning på detta eftersom att det kan relateras till uppkomsten av ohälsa som exempelvis att ensamhet och ett begränsat nätverk kan bidra till ohälsa. Av den anledningen är sysselsättning som språkcafé, ABF, praktik eller arbete viktiga dimensioner som kan relateras till hälsa, men även till lärande och integration i det nya landet. Eftersom att hälsa betonar meningsfulla aktiviteter och sociala dimensioner blir lärande något som även

stimulerar utveckling, vilket gör att detta kan ses som en förutsättning för integration. Därför är behovet av fortsatt forskning en väsentlig utgångspunkt för att kunna främja de asylsökandes lärande.

Nourahs slutdiskussion

Jag har valt att fokusera på det sociala livet på boendet i min slutdiskussion. I intervjuerna framgår det att sociala livet på asylboendet påverkar individerna i nuläget, men de kan också i förlängningen, påverka de asylsökandes framtid. Vissa respondenter ger uttryck för en känsla av instängdhet, de har inte skapat eller har svårt att skapa relationer på asylboendet och de upplever också att de har svårt att ta sig utanför området. Samtidigt kan de ha upplevt svåra händelser i hemlandet och på resan till Sverige, upplevelser som kan påverka individen på både kort och lång sikt. Bristen på sociala kontakter och svåra upplevelser kan leda till exempelvis dålig självkänsla och bristande ork för att skapa ett bra liv och framtid.

Flera av de kvinnor vi intervjuat kopplar integration till möjligheten att skapa relationer. Men för att uppnå detta krävs motivation, vilja och ett framtidsperspektiv. Många av de vi intervjuat är mycket nöjda med de aktiviteterna som erbjuds på boendet, aktiviteter som de uppfattar som något positivt som kan främja deras framtid. För att kvinnorna ska kunna lära känna nya människor är det viktigt att ta steget ut i samhället för att integreras i det svenska samhället. Kontakten med svenska familjer är något som hjälper dem att förstå bra vägar in i framtiden. Kvinnorna menar att genom kontakter med svenskar blir det en möjlighet att få kunskap om hur det svenska samhället fungerar. De känner sig välkomna men de vill ha möjlighet att se hur den svenska kulturen fungerar. De känner sig osäkra och vissa av dem upplever att de inte kan bygga upp sin framtid på grund av att de inte vet vad beslutet kommer att vara från Migrationsverket. Denna vänteprocess kan leda till att många känner sig vilsna och de vet inte vad de ska göra, det skapar oro och rädsla inför hur deras framtid kan se ut. Denna osäkerhet kan skapa stress, och påverka den psykiska hälsan eftersom det är en period då de tänker mycket på hur de har det och hur framtiden kommer att se ut.

Det är en lång väntetid för att få beslut om uppehållstillstånd vilket upplevs som påfrestande. Vissa har kvar anhöriga i hemlandet, som de vill hämta hit och detta kan inte ske innan beslut är fattat. Många problem kan delvis överkommas genom stöd från människor i omgivningen och de relationer som vissa av kvinnorna har kunnat etablera på boendet, men sådana relationer gäller inte alla. Några av dem vi intervjuat har inte skapat några nya relationer. Många har gått igenom jobbiga resor på väg till Sverige som påverkar dem fortfarande. Detta kan skapa ohälsa och leda till att många inte vill eller orkar göra något alls. Enligt De Maio & Åberg Palmal (2010) förklaras depression och posttraumatisk stress som något som nyanlända kan drabbas av. Orsakerna kan vara social isolering, hemlöshet och arbetslöshet (De Maio & Åberg Palmal, 2010).

Vi fick uttömmande svar på de flesta av vår intervjufrågor, alla svarade på sitt sätt. Det fanns många likheter i hur respondenterna svarade. De lyfte alla fram betydelsen av stöd under den första tiden i Sverige. Det fanns dock en del skillnader beroende av individens tidigare

traumatiska upplevelser från hemlandet men även händelser under resan till Sverige. En slutsats i vår studie är att det sociala livet på boendet som nyanländ är viktigt. Goda relationer, stöd och möjligheter till att få ta del av svenska språket och det svenska samhället leder till goda förutsättningar för att kunna skapa en bra framtid. Kvinnorna menar också att Sverige erbjuder fler rättigheter än jämfört med hemlandet. Fortsatt forskning inom det sociala livet är viktigt för att belysa varför vissa har svårt att skapa relationer på asylboenden.

Referenslista

Andersson, I. (2006). *Epidemiologi för hälsovetare: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

Antonovsky, A. (2005). *Hälsans mysterium*. 2. utg. Stockholm: Natur och kultur.

Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 2., [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Liber.

Brülde, B. (2011a). Introduktion: Om folkhälsoarbetet och dess etik. I Brülde, B. (red.). *Folkhälsoarbetets etik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. ss. 13-51.

Brülde, B. (2011b). En introduktion till den normativa etiken. I Brülde, B. (red.). *Folkhälsoarbetets etik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. ss. 53-87.

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Dewey, J. (1999). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.

De Maio, C. & Åberg Palmal, C. (2010). *En undersökning om hur flyktingkvinnor och kvinnor med familjeanknytning upplever sina aktiviteter i det nya landet*. Lund. Lunds universitet.

Ekblad, S. Asplund, M. Hägglöf, C. (2013). Utanförskap och försörjningsstöd vid ohälsa försämrar återhämtning visar en explorativ intervjustudie med nyanlända flyktingar i Södertälje. *Socialmedicinsk tidskrift*, (2), ss. 282-291.

Ekblad, S. & Hollander, A-C. (2010). Psykisk ohälsa hos flyktingar och asylsökande – skillnader mellan män och kvinnor. I Bergqvist Månsson, S. (red.). *Från kvinnohälsa till genusmedicin: en antologi*. Stockholm: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS). ss. 101- 117.

Englund, T. (1999). Om John Dewey och Demokrati och utbildning. I Dewey, J.. *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos. ss. 11-32.

Eriksson- Sjöo, T. Ekblad, S. Kecklund, G. (2010). Hög förekomst av sömnproblem och trötthet hos flyktingar på SFI: konsekvenser för inläring och hälsa. *Socialmedicinska tidskrift*, 87 (4), ss. 302-309.

Freire, P. (1996). *Pedagogy of the oppressed*. rev. uppl. Harmondsworth: Penguin Books.

Herrman, M. Bunting, L. Wallin, E. Eriksson, M.(2012). *Mammor som kulturtolkar*. Västra Götalandsregionen.

Migrationsverket.(2015d). *Boende*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-hbtq-personer/Boende.html>. [2016-05-19]

Migrationsverket. (u.å). *Drömmen om ett bättre liv – framtidsbild 2018*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se>. [2016-03-15]

Migrationsverket. (2015b). *Eldsjälar på Restad Gård*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2015/2015-09-25-Eldsjalarna-pa-Restad-gard.html>. [2016-03-14]

Migrationsverket. (2015a). *Inkomna ansökningar om asyl, 2016*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871592560/1462196845155/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2016+-+Applications+for+asylum+received+2016.pdf>. [2016-05-16]

Migrationsverket. (2015c). *Migrationsverkets uppdrag*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag.html>. [2016-03-15]

Migrationsverket.(2015e). *Tid till beslut*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Flytta-till-nagon-i-Sverige/Tid-till-beslut.html>. [2016-04-07]

Naidoo, J. & Wills, J. (2009). *Foundations for health promotion*. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier.

Nydell, M. K. (2012). *Understanding Arabs: A Contemporary Guide to Arab Society Ed. 5 [Elektronisk resurs]*. Nicholas Brealey Publishing.

Red Cross. (u.å). *Röda Korset*. Tillgänglig: <http://www.redcross.se/>. [2016-05-23]

Sjöström, U. (1994). Hermeneutik – att tolka utsagor och handlingar. I Starrin, B. & Svensson, P-G. (red.). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur. ss. 73-90.

Vänersborg. (u.åa). *Flyktingsituationen – så kan du hjälpa till*. Tillgänglig: <http://www.vanersborg.se/omsorghjalp/invandringochintegration/flyktingsituationensakanduhjalpatill.4.7377172a141a23fa270895.html>. [2016-03-15]

Vänersborg. (u.åb). *Kumlienskolan*. Tillgänglig: <http://www.vanersborg.se/utbildningbarnomsorg/grundskola/grundskolor/kumlienskolan.4.27103ea8142576064f24840.html> [2016-04-27]

Westerling, R. (2012). Utveckla formerna för att främja invandrares hälsa och integration!. *Socialmedicinsk tidskrift*. (2), ss. 99-103.

Westlund, I. (2015). Hermeneutik. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. 2., utök. uppl. Stockholm: Liber. ss. 71-88.

World Health Organization. (2016). *The Ottawa Charter for Health Promotion*. Tillgänglig: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/index1.html>. [2016-05-16]

World Health Organization. (2003). *WHO definition of Health*. Tillgänglig: <http://www.who.int/about/definition/en/print.html>. [2016-06-07]

Bilaga - intervjuguide

Bakgrundsfrågor

1. Kan du berätta lite om din bakgrund?
 - ålder, etnicitet, religion, relationer och utbildning
2. Hur länge har du varit i Sverige?
3. Vad var orsaken till att du kom till Sverige?
4. Hur kom du till Sverige?
5. Har du bott på andra ställen i Sverige än Restad Gård?
6. Vad har du för ekonomi i Sverige?
7. Vad har du för sysselsättning idag?

Hälsofrågor

1. Hur upplever du din hälsa idag?
 - Fysiskt och psykiskt
2. Upplever du att det som du har gått igenom har påverkat dig?
3. Upplever du att det fortfarande påverkar dig än idag?
4. Upplever du att du kan påverka din egen hälsa?
5. Upplever du att du har förutsättningar för en god hälsa?
6. Upplever du att du har goda förutsättningar på Restad Gård som en kvinna?
7. Upplever du att Restad Gård erbjuder goda förutsättningar för en god hälsa och integration?

Kommunikation

1. Vilka språk talar du?
2. Har du börjat lära dig svenska?
3. Upplever du det svenska språket blir ett hinder i din vardag?
4. Upplever du att språk blir ett hinder för en god integration på Restad Gård?
5. På vilket sätt får du information om olika saker i samhället?

Samhällsfrågor

1. Upplever du att migrationsverket erbjuder den stöd som behövs?
2. Om inte, så vad saknas och behövs?
3. Hur påverkar detta dig och din hälsa?
4. Vad tycker du om väntetiden på uppehållstillstånd i Sverige?
5. Hur påverkar denna väntan (tid) dig och din hälsa?
6. Vad tycker du om supportgruppen på Restad Gård?
7. Har du sökt dig till dem?
8. Hur upplever du Sverige som ett demokratiskt land?

Kulturella frågor

1. Hur ser du på den svenska kulturen?
2. Upplever du att du har stött på någon kulturell skillnad i Sverige?

Framtidsfrågor

1. Upplever du att de förutsättningar som erbjudits på Restad Gård och i Sverige kan främja din framtid?
2. Hur tänker du kring din framtid?
3. Vilken/ Vilka typ av hjälp samt stöd förväntar du dig från Sverige?
4. Vad bör staten och samhället värdera när det kommer till nyanlända?

5. Hur tror du Sverige kan hjälpa nyanlända?
6. Vad skulle du ge för råd till andra nyanlända?

Övriga frågor

1. Hur såg en vanlig dag ut för dig i hemlandet?
2. Har du vänner eller släktingar i Sverige?
3. Upplever du att du får stöd av dem?
4. Hade du någon med dig när du kom till Sverige?
5. Har du något annat som du vill dela med dig?